

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та туризму
Кваліфікаційна робота на правах рукопису**

КОНСЕВИЧ Євгеній Валерійович

УДК 330.341.2:338.13

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
**«ІНВЕСТИЦІЙНА ПІДТРИМКА
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СВК «РУЖИНСЬКИЙ»
БЕРДИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ»**
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «ЕКОНОМІКА»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр», кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Є. В. Коневич

Керівник роботи:

Ярмова М. І.

**к.е.н., доцент кафедри економіки,
підприємництва та туризму**

Житомир – 2023

Висновок кафедри _____

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри № __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

економіки, підприємництва та туризму

д.е.н. професор _____

Валінкевич Н. В.

«__» _____ 20__ р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Консевич Євгеній Валерійович захистив кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК,

завідувач навчальної лабораторії

технології ресторанної справи _____

С. А. Мутасова

АНОТАЦІЯ

Консевич Є. В. «Інвестиційна підтримка інноваційного розвитку СВК «Ружинський» Бердичівського району» – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 051 «Економіка». – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Систематизовано та обґрунтовано методикку інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємства. Охарактеризовано джерела інвестиційно-інноваційного забезпечення. Проаналізовано економіко-господарську діяльність сільськогосподарського підприємства. Визначено впливи умов внутрішнього та зовнішнього господарського середовища. Розроблено та обґрунтовано ефективність інвестиційно-інноваційного забезпечення підприємства. Доведено необхідність структурної перебудови економіко-господарського середовища підприємства на інноваційній основі.

Ключові слова: інвестиції, інновації, підприємство, забезпечення, аналіз, ефективність, розвиток, умови, вплив, ризик.

ANNOTATION

Konsevich E. V. «Investment support for the innovative development of the Ruzhynskiy SPC of Berdychiv district» – Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 051 «Economics». – Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

The method of investment support for the innovative development of the enterprise has been systematized and substantiated. Sources of investment and innovation support are characterized. The economic and economic activity of the agricultural enterprise is analyzed. The effects of the conditions of the internal and external economic environment are determined. The effectiveness of the investment and innovation provision of the enterprise has been developed and substantiated.

Key words: investment, innovation, enterprise, provision, analysis, efficiency, development, conditions, impact, risk.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Розділ 1. Теоретико-методичне обґрунтування інвестиційної підтримки інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств.....	7
1.1. Обґрунтування основ інвестиційної підтримки підприємств.....	7
1.2. Функціональна реалізація інноваційного розвитку підприємств.....	8
1.3. Обґрунтування функціональної моделі та системи інвестиційної підтримки інноваційного розвитку підприємства.....	9
Висновки до розділу 1.....	11
Розділ 2. Обґрунтування умов організаційно-економічної діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району Житомирської області.....	12
2.1. Аналіз основних засобів та виробничої системи підприємства.....	12
2.2. Аналіз ефективності діяльності підприємства в оцінці впливів його зовнішнього та внутрішнього середовища.....	13
2.3. Аналіз ефективності виробничої системи підприємства та основних груп конкурентів	16
Висновки до розділу 2.....	20
Розділ 3. Проектне обґрунтування умов інвестиційної підтримки інноваційного розвитку СВК «Ружинський» Бердичівського району в середньостроковій господарській альтернативі.....	21
3.1. Реалізація вхідних умов інвестиційно-інноваційного проектування.....	21
3.2. Обґрунтування ефективності інвестиційно-інноваційного забезпечення та плановості дохідної частини.....	23
Висновки до розділу 3.....	25
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29
ДОДАТКИ.....	33

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Реалізація умов інвестиційно-інноваційного забезпечення підприємства є основою економічного зростання та набуття суттєвих конкурентних переваг в довгостроковій господарській альтернативі. В перспективі ведення ефективного виробництва та інноваційної модернізації економіко-господарського середовища підприємства вирішального значення приділяють умовам інвестиційного забезпечення та джерелам їх формування. В сучасному господарському середовищі, при впливі умов агресивного зовнішнього середовища, залучення та використання інвестицій на інноваційній основі є основою ефективного розвитку підприємства. При системній перебудові економіко-господарського середовища інвестиційне забезпечення підприємства розширює ринку збуту товарної продукції та суттєвого зниження рівень впливу економічного ризику.

Мета і завдання роботи. Мета кваліфікаційного дослідження: теоретико-прикладне обґрунтування умов інвестиційної підтримки інноваційного розвитку підприємства та розробки проекту його економічного зростання. Завдання дослідження: теоретико-методичне обґрунтування інвестиційної підтримки інноваційного розвитку підприємств; проведення аналізу основних засобів та виробничої системи підприємства; проведення аналізу ефективності діяльності підприємства в оцінці впливів зовнішнього та внутрішнього середовища; проведення аналізу ефективності виробничої системи підприємства та основних груп конкурентів; обґрунтування вхідних умов інвестиційно-інноваційного забезпечення підприємства; обґрунтування ефективності інвестиційно-інноваційного забезпечення та плановості дохідної частини; обґрунтування умов економічного зростання підприємства на інвестиційно-інноваційній.

Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження: сукупність теоретико-прикладних та методичних основ інвестиційної підтримки інноваційного розвитку сільськогосподарського підприємства. Об'єкт дослідження: інноваційний розвиток СВК «Ружинський» Бердичівського району Житомирської області.

Методи дослідження. Основою опрацювання кваліфікаційного дослідження став монографічний метод, котрий дав можливість узагальнити теоретичну базу опрацьованої тематики та отримати суттєві наукові результати. Використання методу індукції та дедукції дало змогу обґрунтувати економічні зв'язки між досліджуваними категоріями понять. Використання методу аналізу та синтезу дало змогу провести якісний аналіз економіко-господарського середовища підприємства, виявити впливи зовнішнього середовища та виділити вектори їх розвитку. Використання економіко-статистичного методу дало можливість виявити взаємозв'язки та тісноту співвідношень між досліджуваними показниками, а також спрогнозувати їх можливий вираз в майбутній господарській альтернативі. Використання методу економічного моделювання дало змогу обґрунтувати модель конкурентної сегментації підприємства та розробити пропозицію проектного обґрунтування інвестиційно-інноваційного забезпечення з визначенням її ефективності.

Перелік публікацій автора за темою дослідження: Ходаківський В. М., Бондар Д. О., Консевич Є. В., Ненько Л. О. Сучасні аспекти та перспективи економічного зростання сільськогосподарських підприємств в системі вдосконалення умов інвестиційного забезпечення. *Агросвіт*. ТОВ «ДКС Центр». Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2023. № 22. С. 167-174. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.22.167> (Index Copernicus; Google Academy; WorldCat; Crossref).

Практичне значення отриманих результатів. Отримані результати кваліфікаційного дослідження є основою для суттєвого зростання рівня рентабельності галузевого виробництва продукції рослинництва в перспективі використання інноваційних основ її переробки та реалізації на умовах використання інвестиційно-інноваційного забезпечення.

Структура та обсяг роботи. Структура кваліфікаційної роботи: анотація, зміст, вступ, 3 розділи, висновки та пропозиції, список використаної літератури, додатки. Викладена на 32 аркуші А 4 та виконана в текстовому редакторі Word 2016 (містить 10 таблиць, 15 рисунків, 17 додатків, 37 літ. дж.).

Розділ 1. Теоретико-методичне обґрунтування інвестиційної підтримки інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств.

1.1. Обґрунтування основ інвестиційної підтримки підприємств.

Інвестиційне забезпечення сільськогосподарських підприємств реалізується шляхом деталізації основних показників їх розвитку, при побудові та реалізації планових інвестиційних програм. В свою чергу інвестиційна програма розвитку сільськогосподарського підприємства реалізується шляхом розробки, обґрунтування, вибору та реалізації інвестиційних проектів (дод. А, рис. 1.1). В залежності від та масштабів інвестиційного забезпечення сільськогосподарські підприємства формують короткострокові (поточні), середньострокові та довгострокові (стратегічні) типи інвестиційних проектів. Розробка планових програм інвестиційної підтримки підприємств базується на пріоритетності вибору більш ефективних інвестиційних проектів, при оцінці існуючих економіко-господарських характеристик: рівня та якості системи інвестиційного менеджменту; стану системи мотиваційного забезпечення та рівня контролю; виробничо-технологічних можливостях залучення та використання інвестиційного ресурсу.

В структурі прийняття рішень інвестиційної підтримки підприємства важливого значення приділяють джерелам формування та системам їх забезпечення. Відносно джерел формування інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств виділяють: власне забезпечення – реінвестування отриманого прибутку; валові доходи; статутні внески засновників та ін.; запозичене використання – кредити; лізинг; цільові та боргові зобов'язання; капіталовкладення зовнішніх (закордонних) інвесторів та ін. (дод. Б, рис. 1.2). За напрямом інвестиційної підтримки сільськогосподарських підприємств виділяють: екологічне спрямування – поліпшення умов внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємств, що відображається в суттєвому зростанні якості їх товарної продукції; економічне спрямування – досягнення запланованих показників ефективності; соціальне спрямування – ефекти соціального спрямування.

1.2. Функціональна реалізація інноваційного розвитку підприємств.

Процес залучення та використання інновацій сільськогосподарськими підприємствами реалізується через дієву систему інвестиційного забезпечення, з досягненням запланованих економічних показників їх ефективності. Складовими елементами функціональної системи реалізації інноваційного забезпечення підприємств є: місія підприємства – визначає головну альтернативу та економічну основу інноваційного забезпечення в довгостроковій господарській альтернативі з виділенням видової типології інновації; стратегічний план – містить спеціалізований перелік видових характеристики інноваційного забезпечення та загальну систему його реалізації, з врахуванням умов альтернативного вибору; середньостроковий (тактичний) план – конкретизує запропоновану та обрану до реалізації систему інноваційного забезпечення підприємства з виділенням терміну реалізації та конкретизацією завдань проекту інвестиційно-інноваційного забезпечення; короткостроковий (поточний) план – передбачає планомірність дій в досягнення результатів інноваційного забезпечення підприємства строком дії до одного господарського періоду; програма – містить загальногосподарський перелік цільових характеристик та елементів тактичних дій у формі планових характеристик реалізації процесів інноваційного забезпечення підприємства поточному періоді господарювання (дод. В, табл. 1.1).

За врахування форм інноваційного забезпечення підприємства виділяють наступні фактори економічного зростання підприємства (дод. Г, табл. 1.2): зростання обсягів виробництва товарної продукції; зростання рівня ефективності економіко-господарського середовища підприємства; якісне оновлення основних засобів виробництва; зростання кількості та рівня обігового капіталу підприємства; суттєве зростання рівня продуктивності праці та розвитку продуктивних сил; зростання технічного рівня та якості товарної продукції; зростання рівня інвестиційного забезпечення підприємства, з суттєвим примноженням рівня капіталовкладень; поліпшення фінансових показників; налагодження циркулярної системи функціонування витрат

підприємства; налагодження зовнішньоекономічної діяльності підприємства; зростання рівня прогресивності системи господарювання; поліпшення стану соціально-трудового середовища підприємств; примноження частки реалізації товарної продукції підприємства з завоюванням нових сегментів ринку; ощадливість матеріально-технічного забезпечення підприємства за всіма видами та статтями витрат [14, с. 115-116].

В залежності від напрямів інноваційного розвитку підприємства виділяють основні ефекти реалізації залучених інновацій: охоплення симпатій споживачів – за виділеними ринковими сегментами груп споживачів та спрямуванням маркетингових систем інноваційного забезпечення; досягнення бажаних переваг планового характеру – забезпечення планових характеристик стратегічного інноваційного забезпечення підприємств; закріплення іміджевих елементів – тривалий етап реалізації інновацій в перспективі помірною зростання рівня ефективності господарської діяльності підприємства; ефект чорно кола – виявляється в отриманні негативних ефектів від інноваційного забезпечення за рахунок неготовності споживачів оплачувати продукт (послугу), недостатності рівня в попиті за фінансового покриття витрат науково-дослідного чи конструкторського спрямування, несвоєчасність або безтактовність процесів виведення технологій на споживчий ринок, суттєві перешкоди системи постачання реалізаційної системи інноваційного забезпечення підприємства. Зазначені ефекти системи інноваційної підтримки інноваційного забезпечення підприємства реалізуються комплексно та покладаються на принципи своєчасності, раціональності, повноти фінансування та відповідності планового наповнення.

1.3. Обґрунтування функціональної моделі та системи інвестиційної підтримки інноваційного розвитку підприємства.

Використання інновацій в економіко-господарському середовищі підприємства є досить складним процесом, котрий розпочинається з виникнення ідеї (за межами господарського середовища підприємства) та

завершується отриманням прибутків від її використання (дод. Е, рис. 1.3). зазначений процес передбачає: виникнення ідеї інноваційного характеру за рахунок змін в зовнішньому середовищі господарювання, що виявляється в виникненні незадоволеного ринкового попиту або потреби; за використання досягнень науки і техніки та при підтримці ресурсного забезпечення інноваційна ідея проходить стадії дослідження, розробки та апробації – виявляється в доведенні доцільності або спростування в доцільності використання; за використання маркетингової інструментарію та економічного дифузювання відбувається процес освоєння інновації, безпосередньо на підприємстві, при використанні основних економіко-господарських показників (ресурсоємності експлуатації, витрат на освоєння, рівня реалізації, техніко-технологічної придатності та ін.).

За факторами впливу щодо умов інвестиційної підтримки інноваційного забезпечення сільськогосподарських підприємств виділяють наступні фактори що сприяють залученню та використанню інновацій (дод. Є, табл. 1.4): розробка та забезпечення дієвого законодавчого забезпечення стимулювання різних форм та методів інноваційного забезпечення; пільгові умови використання інновацій; надання фіскальних стимулювань з боку держави; формування комплексу повного науково-технічного потенціалу; економічне стимулювання інновацій; доступність повноти та вчасності інвестиційного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення інновацій. В розрізі факторів перешкод ефективного процесу інноваційного забезпечення підприємства: проблеми в патентно-ліцензійному забезпеченні; колізії фіскального та антимонопольного законодавства; нестача в рівні фінансування; надмірне домінування інтересів поточного виробництва підприємства; слабкий рівень матеріально-технічного забезпечення; невизначеність факторів в системах соціально-психологічного забезпечення виробництва; нездатність в організації структурних перебудов підприємств; невизначеність в настанні ризикових ситуацій макроекономічного рівня виявлення при відсутності стабільності функціонування політичних чинників впливу.

Принципами формування функціональної моделі управління інноваційним забезпеченням на інвестиційній основі сільськогосподарських підприємств є (дод. Ж, рис. 1.4): узгодженість інтересів всіх складових системи інноваційного забезпечення підприємства та раціональний розподіл їх функціональної належності; єдність елементів реалізації та процесного забезпечення інновацій; системність реалізації інноваційного забезпечення всіх елементів галузевого функціонування підприємства; цілісність в залученні та використанні інноваційного комплексу; фінансова стабільність фінансового забезпечення в використанні інновацій; альтернативність вибору в варіантності інноваційного забезпечення; пріоритетність та новаторський підхід в обранні типу економічного зростання підприємства з використанням умов інноваційного типу розвитку; раціоналізація управлінської системи реалізації комплексу інноваційного забезпечення.

Висновки до розділу 1.

Поєднання інвестиційної та інноваційної систем забезпечення діяльності в єдину процесну складову, в межах економіко-господарського середовища діяльності сільськогосподарських підприємств, створюють передумови для виявлення специфічних методичних та методологічних особливостей сфери ефективного використання інновацій. Якісне інноваційне забезпечення підприємства реалізується на основі ефективного залучення та використання різних форм та видів інвестицій. Сутність інноваційного забезпечення сільськогосподарських підприємств виявляється в капіталізації основних засобів виробничого призначення шляхом їх оновлення та модернізації. Оцінка ефективності використаних інвестицій та залучених інновацій виявляється в низці досягнення запланованих економіко-господарських характеристик та показників, що в значній мірі виявляється через суттєве скорочення рівня матеріально-технічних витрат виробництва; зниження рівня енергетичних витрат в структурі виробництва товарної продукції підприємства при збільшенні частки використання їх альтернативного забезпечення.

Розділ 2. Обґрунтування умов організаційно-економічної діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району Житомирської області.

2.1. Аналіз основних засобів та виробничої системи підприємства.

Аналіз товарної структури СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. вказує на переважання рослинницької спеціалізації кооперативу: в 2022 р. виробнича структура підприємства за рівнем товарної вартості склала 54,8 % – продукція рослинництва; 45,2 % – продукція тваринництва. Основу товарності кооперативу в середньому за 2020-2022 рр. складає: кукурудза на зерно – 20,6 %; пшениця озима – 18,8 %; молоко – 31,2; соняшник – 9,1 %; соя – 3,1 %; ріпак озимий 3,9 %. Ефективність функціонування виробничої системи кооперативу відбувається за рахунок рівня та динаміки його капітального забезпечення в 2020-2022 рр. (рис. 2.1).

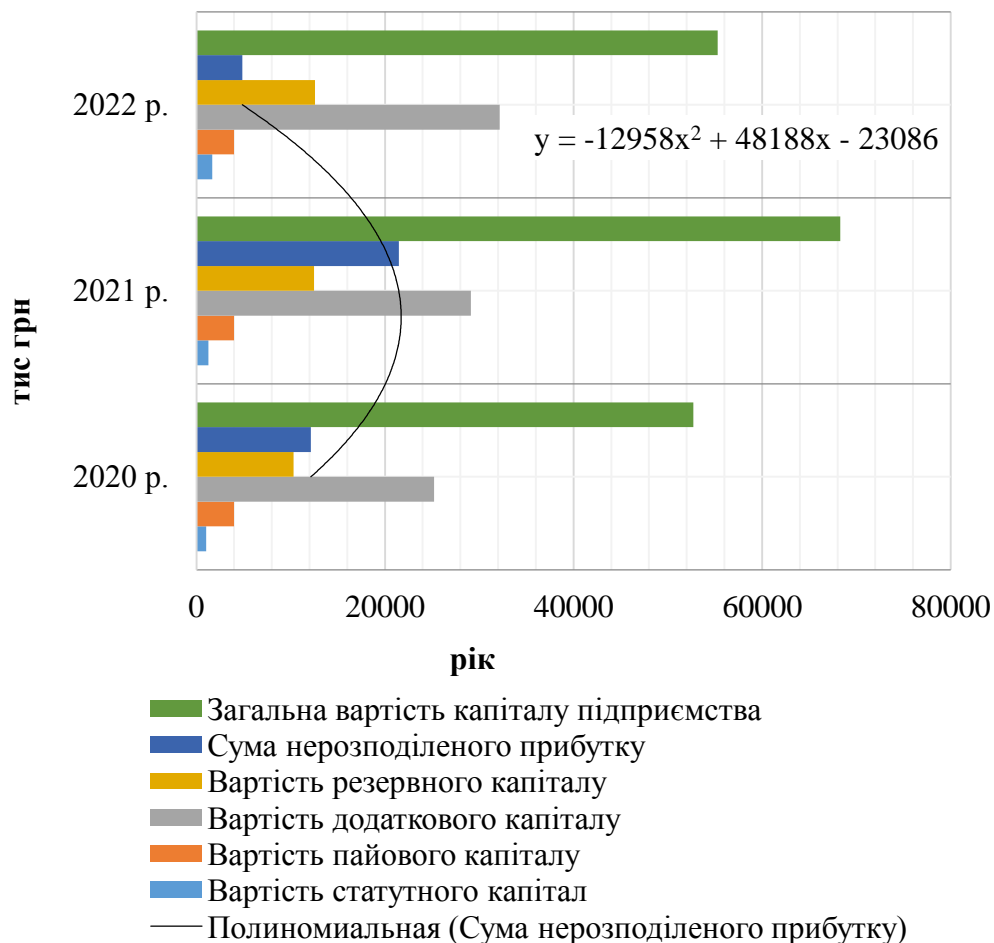

Рис. 2.1. Рівень та динаміка забезпечення капіталом виробничо-господарської системи СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

Аналіз рівня та динаміки забезпечення капіталом СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. вказує: на суттєве скорочення рівня нерозподіленого прибутку в 2022 р. до 2020 р. на 60,1 % до показника 4856,0 тис грн, проти аналогічного рівня показника за 2021 р. – 21458,0 тис грн. Натомість залишається незмінною вартість пайового капіталу на рівня 4000,0 тис грн протягом 2020-2022 рр. Спостерігається зростання в 2022 р. до 2020 р. рівня додаткового капіталу на 27,5 % до показника 32152,0 тис грн; статутного капіталу на 63,9 % до показника 1693,0 тис грн; резервного капіталу на 22,1 % до показника 12589,0 тис грн; загальної вартості капіталу на 5,0 % до показника 55290,0 тис грн. Ефективність діяльності виробничої системи покладається на рівень та динаміку основних виробничих фондів (рис 2.2; дод. Й, рис. 2.3).

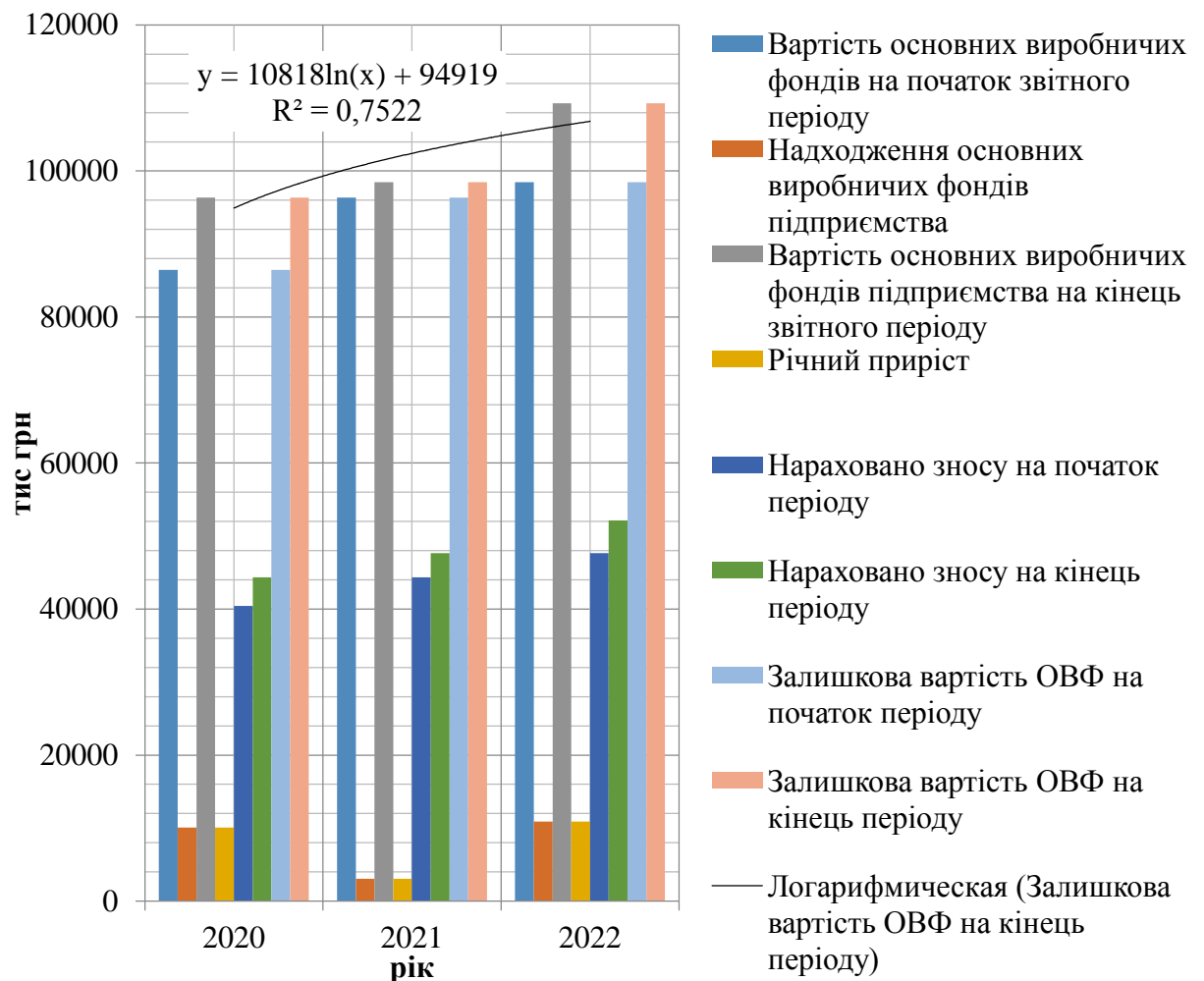

Рис. 2.2. Рівень та динаміка вартості основних виробничих фондів в виробничо-господарській системі СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

В 2022 р. до 2020 р.: вартість основних виробничих фондів на початок звітного періоду зросла на 13,9 % до показника 98479,2 тис грн; вартість надходження основних виробничих фондів підприємства зросла на 7,8 % до показника 10881,5 тис грн; вартість основних виробничих фондів підприємства на кінець звітного періоду зросла на 13,4 % до показника 109287,0 тис грн; вартість нарахованого зносу на початок звітного періоду зросла на 17,8 % до показника 47646,1 тис грн; вартість нарахованого зносу на кінець звітного періоду зросла на 17,5 % до показника 52125,9 тис грн. В 2022 р. до 2020 р. зріс рівень коефіцієнта приросту основних виробничих фондів на 68,9 % до значення 0,49 од.; зріс рівень коефіцієнта зносу основних виробничих фондів на 14,3 % до значення 0,32 од.

2.2. Аналіз ефективності діяльності підприємства в оцінці впливів його зовнішнього та внутрішнього середовища.

При проведенні аналізу тенденцій впливу умов зовнішнього середовища на ефективність діяльності економіко-господарського середовища СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. виділяємо наступні групові вияви (дод. Ж, табл. 2.2): економічні впливи – суттєве зростання вартості використання запозичених фінансових забезпечень; суттєве скорочення рівня та перспектив економічного зростання в середньостроковій господарській альтернативі; скорочення рівня та якості державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників; наявність суттєвого рівня диспаритету цін; зростання показника рівня інфляції; правовий вплив – відсутність дієвого механізму захисту вітчизняного товаровиробництва; надмірний тиск фіскального забезпечення; колізії трудового законодавства та захисту прав споживачів; відсутність належного рівня політичної стабільності; надмірний рівень державного втручання в ведення господарської діяльності підприємств; соціальний вплив – невідповідність рівня та доцільності розподілу доходів; суттєве скорочення рівня якості демографічних показників; низький рівень якості охорони праці робітників; зниження показників життєвого рівня

населення та якості отриманої освіти; технологічний – перепони в доступності використання інновацій; дорога вартість залучення та використання новітніх техніко-технологічних розробок; прискорення процесів зносу основних засобів виробництва; зниження рівня фокусування галузевих виробництв на інноваційних розробках; відсутність єдиної та дієвої системи науково-дослідних та конструкторських розробок в галузях функціонування загального народногосподарського комплексу країни.

Рівень рентабельності власного капіталу підприємства в 2022 р. до 2020 р. знизився на 21,6 % до показника 9,8 % (рис. 2.4). В 2022 р. до 2020 р. рівень рентабельності виробничих активів підприємства знизився на 40,2 %.

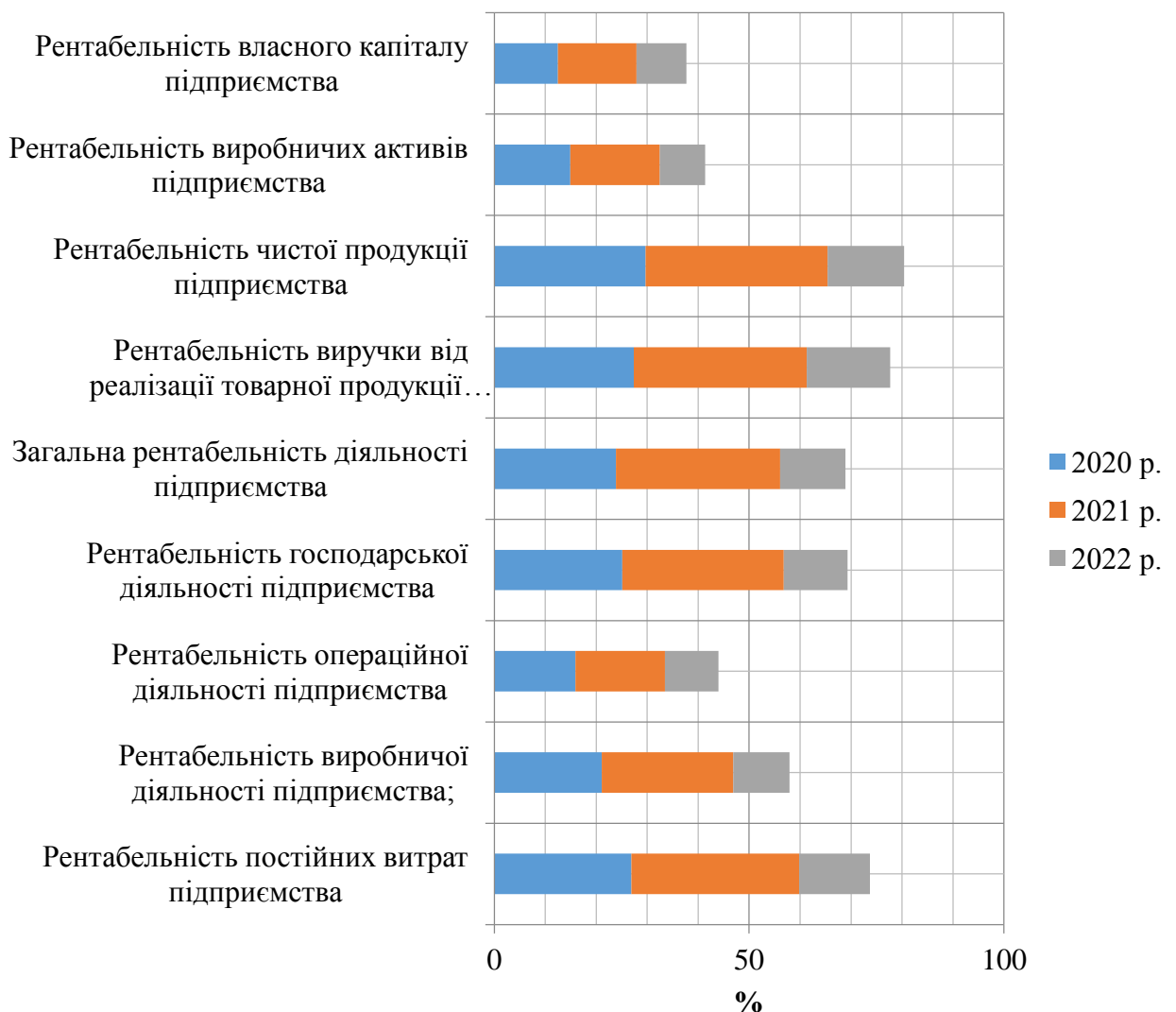

Рис 2.4. Рівень та динаміка рентабельності виробничо-господарської системи СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

В 2022 р. до 2020 р. зазначаємо суттєве скорочення рівня: рентабельності чистої продукції підприємства на 49,9 %; рентабельності виручки від реалізації товарної продукції підприємства на 40,1 %; загальної рентабельності діяльності підприємства на 46,4 %; рентабельності господарської діяльності підприємства на 50,2 %; рентабельності операційної діяльності підприємства на 33,9 %; рентабельності виробничої діяльності підприємства на 47,9 %; рентабельності постійних витрат підприємства на 48,3 %.

При аналізі SWOT-тенденцій СВК «Ружинський» в 2020-2022 р. (дод. К, табл. 2.3) в поєднанні загроз та слабких сторін кооперативу визначаємо скорочення окремих видів галузевих виробництв; суттєвого зростання рівня конкуренції збоку суміжних конкурентних груп; зниження рівня попиту на товарну продукцію підприємства. В поєднанні сильних сторін та можливостей визначаємо: зростання обсягів виробництва товарної продукції підприємства; розширення товарного асортименту при розширенні рівня та структури галузевого виробництва; створення та просування бренду власної торгової марки; формування умов для реалізації якісної торгової політики кооперативу.

2.3. Аналіз ефективності виробничої системи підприємства та основних груп конкурентів.

З позиції зростання рівня інвестиційного забезпечення СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. та рівня його інвестиційної привабливості проаналізовано динаміку вирощування сільськогосподарських культур галузі рослинництва (рис. 2.5). В 2022 р. до 2020 р. рівень використання сільськогосподарських угідь складав в визначенні приросту: пшениці – 0,6 %; жита – 17,1 %; гречки – 8,2 %; гороху – 3,6 раза; овесу – 2,4 раза; проса 3,1 раза; соняшника – 28,6 %; сої – 32,1 %. Рівень використання сільськогосподарських угідь складав в визначенні зменшення: кукурудзи – 11,6 %; ячменю ярого – 17,5 %; ріпаку – 9,6 %. Загальна кількість сільськогосподарських угідь в 2022 р. до 2020 р. зросла на 9,7 % та склала 3310,7 га., що вказує на виявлення позитивних тенденцій землезабезпечення.

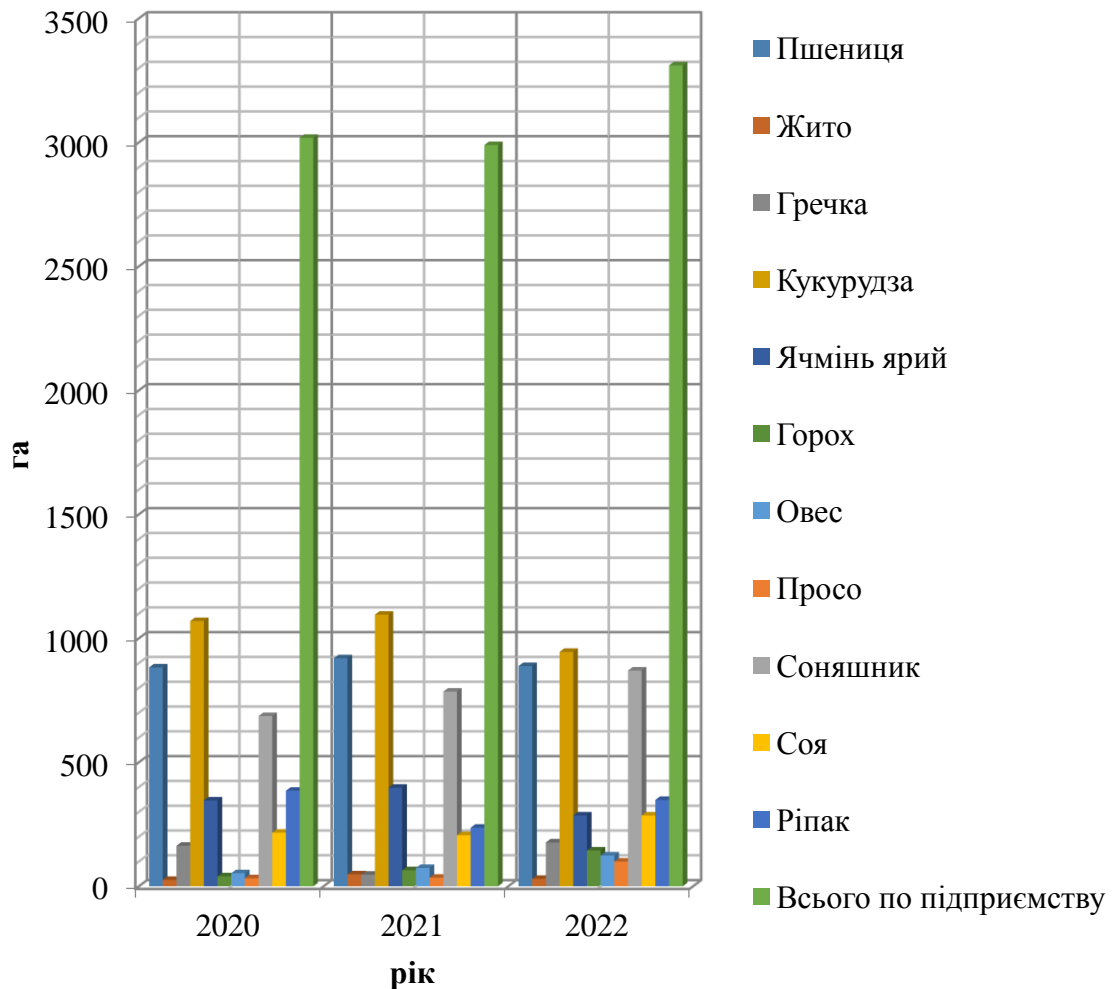

Рис. 2.5 Рівень та динаміка землезабезпечення виробничо-господарської системи СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

При використанні результатів кореляційно-регресійного аналізу умов оптимізації виробничої системи підприємства в галузі рослинництва та лінійного вирівнювання рядів динаміки при факторно-результативних показниках: y – кількості земельних угідь в системі землезабезпечення виробництва; x_1 – вартість отриманого прибутку рівнем вкладених інвестицій окремого виробництва; x_2 – рівень виробничої собівартості окремого виробництва; x_3 – коефіцієнт використання трудового потенціалу окремого виробництва; x_4 – коефіцієнт використання основних засобів в участі окремого виробництва; x_5 – коефіцієнт фінансового забезпечення окремого виробництва;

х6 – коефіцієнт обороту валового доходу від окремого виробництва (рис. 2.6).
 Результати оптимізованої структури землезабезпечення є наступними: горох – 155 га.; овес – 177 га.; ячмінь ярий – 171 га.; жито – 157 га.; гречка – 311 га.; кукурудза – 498 га.; просо – 52 га.; соняшник – 411 га.; соя 258 га.; ріпак озимий 211 га.; пшениця озима – 236 га; пшениця яра – 211 га. З врахуванням специфіки вирощування сільськогосподарських культур вбачається необхідність в проведенні умов сезонної сівозміни що значно підвищить ефективність їх вирощування в майбутніх господарських періодах.

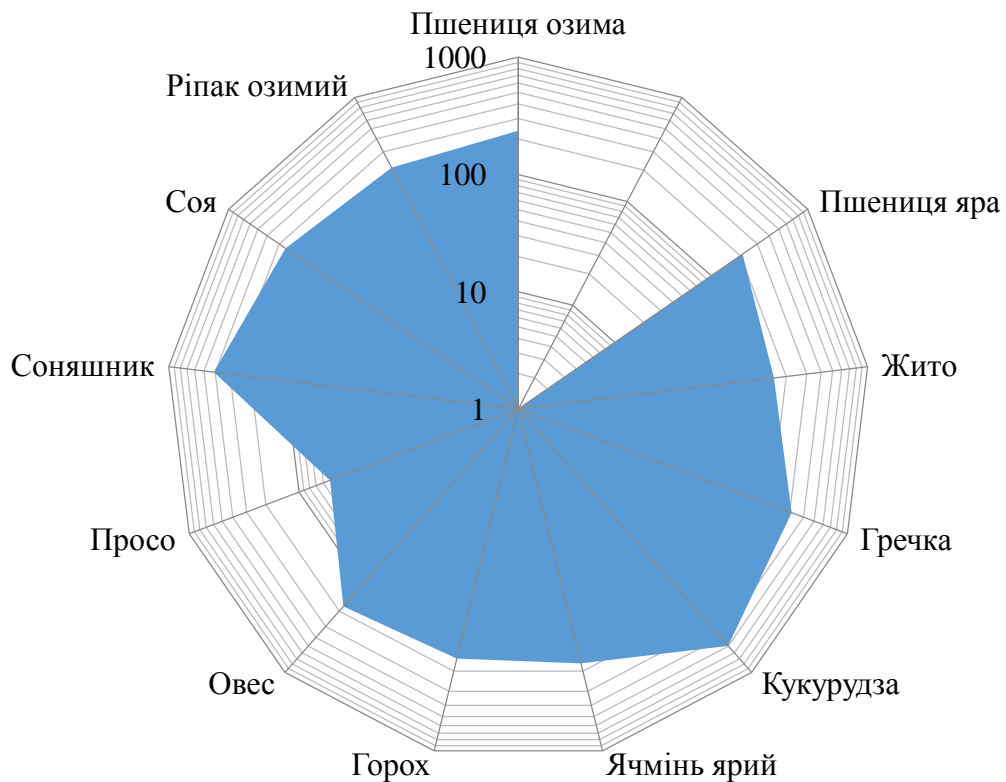

Рис. 2.6. Структура оптимізаційного аналізу рівня землезабезпечення виробничо-господарської системи галузі рослинництва СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

Аналіз сегментів конкурентних груп СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр., при використанні методу лінійної фільтрації та логарифмічного вирівнювання рядів динаміки вказує на стабільно середній рівень зайнятої ринкової ніші та якості засвоєння інновацій (рис. 2.7).

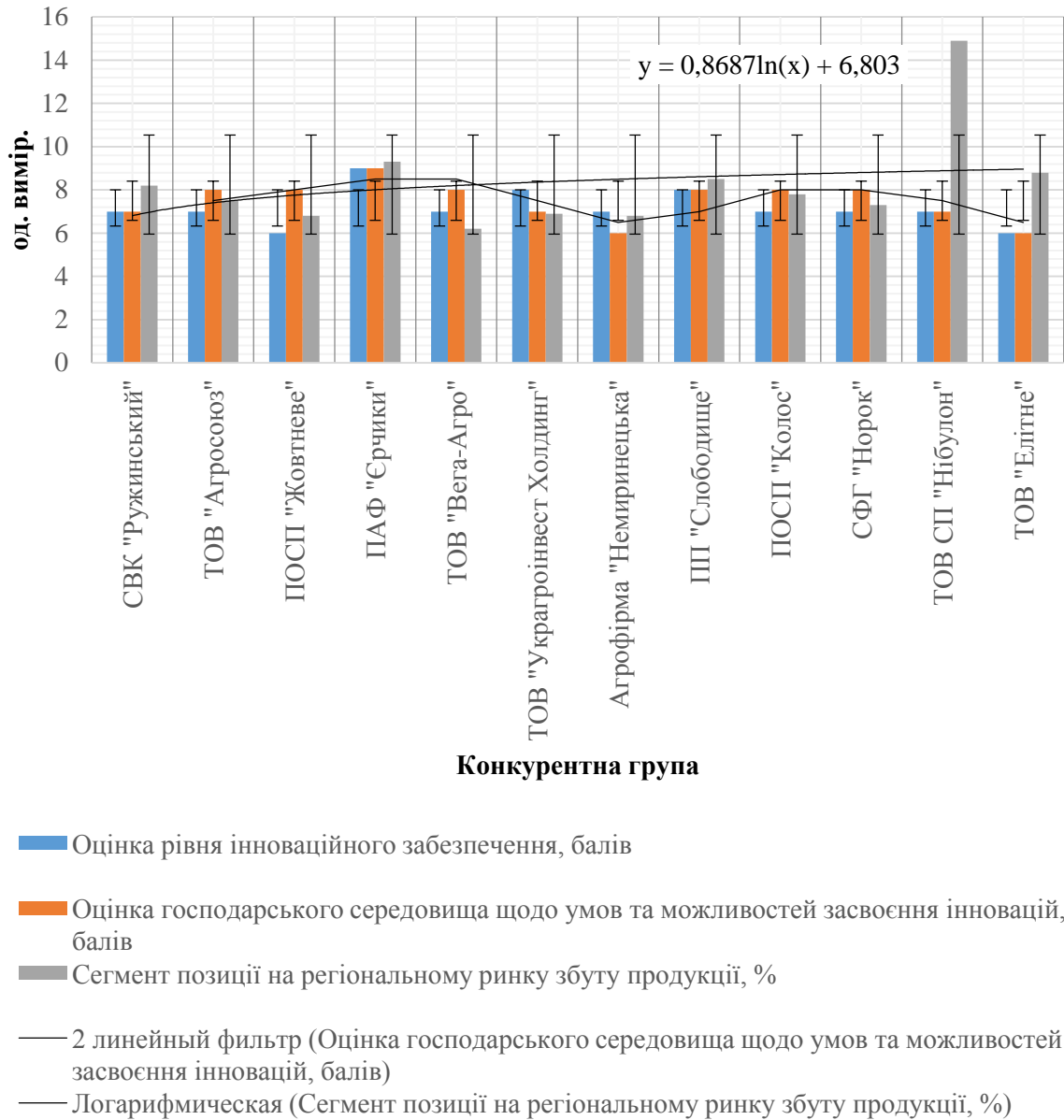

Рис. 2.7. Динаміка та структура конкурентної сегментації виробничо-господарської системи СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

За загального середнього значення рівня оцінки інноваційного забезпечення в 6,9 балів СВК «Ружинський» має значення показника на рівні 7,0 балів; при середньому рівні оцінки господарського середовища щодо умов

та можливостей засвоєння інновацій в 6,7 балів СВК «Ружинський» утримує позицію на рівні 7,0 балів; за середнім значенням рівня утримуваного сегменту регіонального ринку збуту продукції на рівні 8,1 % СВК «Ружинський» утримує сегмент на рівні 8,2 %. Лідером в структурі конкурентної сегментації виробничо-господарської системи зі збуту та реалізації товарної продукції є ТОВ СП «Нібулон»: оцінка рівня інноваційного забезпечення виробничої системи підприємства – 7,0 балів; оцінка господарського середовища щодо умов та можливостей засвоєння інновацій – 7,0 балів; сегмент позиції на регіональному ринку збуту продукції – 14,9 %.

Висновки до розділу 2.

Проведений аналіз економіко-господарського середовища СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр. вказує на суттєве скорочення показників ефективності діяльності кооперативу за рахунок зменшення рівня валового доходу; суттєвого зростання рівня матеріально-технічних витрат, зростання вартості вхідного ресурсного забезпечення. СВК «Ружинський» піддається суттєвим впливам чинників зовнішнього господарського середовища котрі містять негативні вияви відносно ефективності діяльності виробничо-господарської системи кооперативу. Виявлено що існуюча система землезабезпечення галузі рослинництва СВК «Ружинський» потребує суттєвої реструктуризації з позиції уніфікації умов якісного залучення інвестицій на інноваційній основі. Переважна більшість впливів економічного вияву на результативність економіко-господарської системи кооперативу не піддається уникненню або суттєвому коректуванню за рахунок макроекономічних чинників впливу. В системі конкурентоспроможності виявів рівня якості та умов залучення і використання інвестицій на інноваційній основі СВК «Ружинський» утримує середній рівень позиційного обґрунтування за рахунок реалізації раціонального управління та використання набутих конкурентних переваг в попередніх господарських періодах. Вбачається необхідність в докорінній перебудові окремих галузевих виробництв.

Розділ 3. Проектне обґрунтування умов інвестиційної підтримки інноваційного розвитку СВК «Ружинський» Бердичівського району в середньостроковій господарській альтернативі.

3.1. Реалізація вхідних умов інвестиційно-інноваційного проектування.

Вбачаємо за необхідне в перспективі інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» на альтернативний господарський період 2024-2028 рр. подовжити виробничий цикл галузі рослинництва з позиції: переробки вирощеної сировини зерна пшениці на борошно, у відповідності до існуючих виробничих потужностей кооперативу; використання борошна для виробництва товарної продукції «рублених макаронів»; гранулювання та фасування рублених макаронів; реалізації макаронів на регіональному та місцевому ринках. Необхідність запропонованого інвестиційно-інноваційного обґрунтування вбачається в залученні інвестиційно-інноваційного забезпечення щодо умов переймання функцій посередницької складової відносно переробки вирощеного зерна пшениці та суттєвого зниження рівня диспаритету цін.

За запропонованим інвестиційно-інноваційним обґрунтуванням на 2024-2028 рр. загальна вартість складатиме 6051,6 тис грн.: апарат для приготування макаронів – 1264,8 тис грн; сушильний комплекс – 908,4 тис грн; пастомашина – 981,6 тис грн.; фасувальний станок – 777,6 тис грн; технічне забезпечення розвезення товарної продукції кооперативу – 1189,2 тис грн; переобладнання приміщення – 532,8 тис грн; вартість пуско-налагоджувальних робіт – 290,4 тис грн; інші витрати (страхування ризиків) – 62,4 тис грн. Вважаємо за доцільне в групі використання інноваційних форм технічного забезпечення використовувати сучасне інноваційне обладнання з мінімальним рівнем використання енергетичних витрат.

Покриття витратної частини інвестиційно-інноваційного забезпечення пропонується реалізовувати шляхом отримання поточних коштів від економіко-господарської діяльності кооперативу та часткового використання надходжень у вигляді оборотного капіталу (реінвестування). Витратна частина інвестиційно-інноваційного обґрунтування зазначена на рис 3.1.

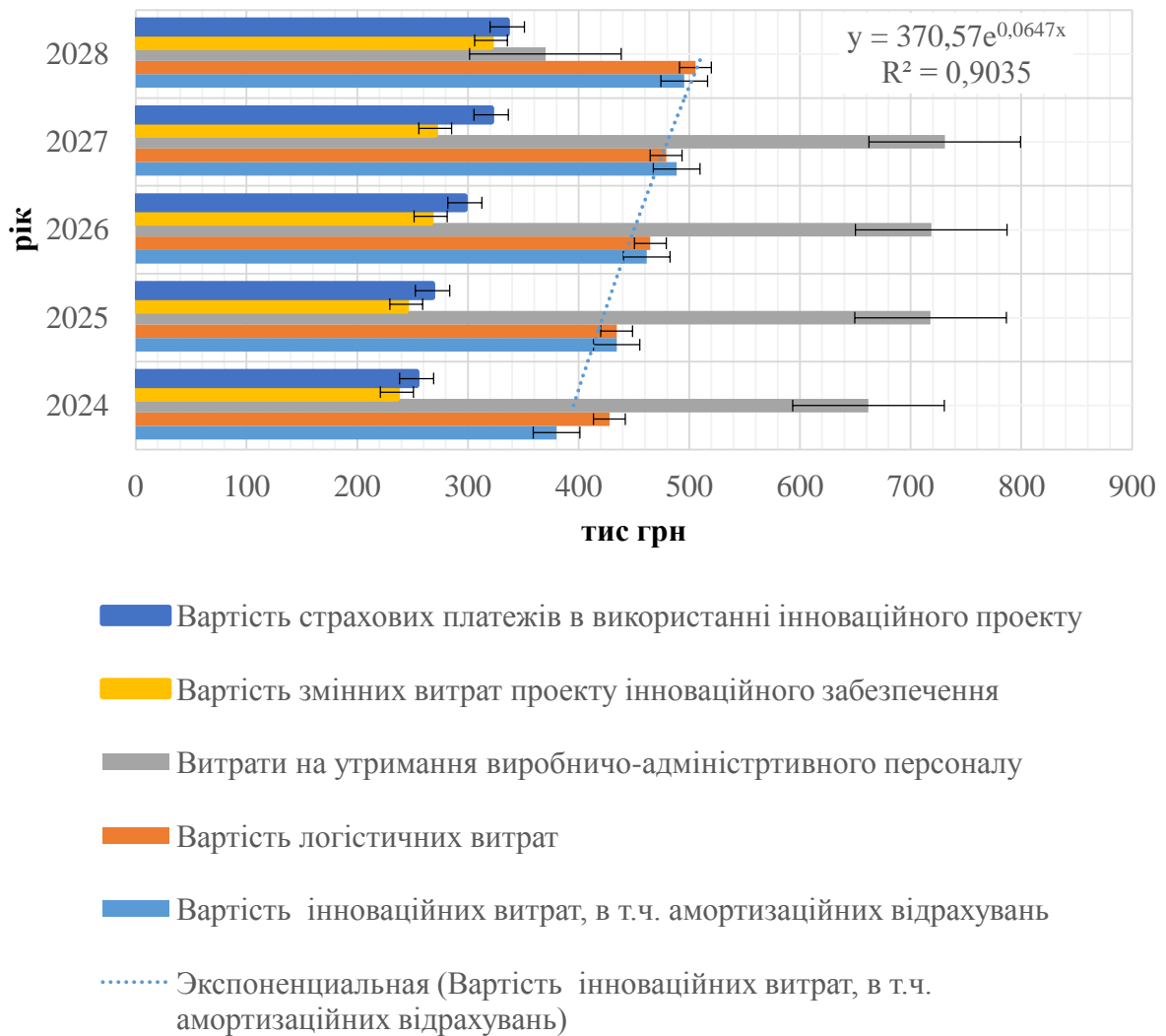

Рис. 3.1. Структура та динаміка витрат реалізації інвестиційно-інноваційного забезпечення виробництва СВК «Ружинський» Бердичівського району в 2024-2028 рр.

Джерело: власні розробки автора.

За структурою витрат СВК «Ружинський» в перспективі реалізації інвестиційно-інноваційного забезпечення 2024-2028 рр.: вартість інноваційних відрахувань (забезпечення витрат поточних амортизаційних відрахувань) – 2260,2 тис грн; витрати по забезпеченню виробничо-адміністративного персоналу – 3199,4 тис грн; вартість логістичного забезпечення реалізації проекту – 2311,9 тис грн; вартість змінних витрат потокової реалізації проектного забезпечення – 1337,9 тис грн; вартість страхових виплат інвестиційно-інноваційного забезпечення – 1475,5 тис грн. Загальна сума

поточних витрат кооперативу складатиме 10585,1 тис грн., без врахування основної проектної вартості, в розрізі періодів реалізації: 2024 р. – 1959,5 тис грн; 2025 р. – 2099,1 тис грн; 2026 р. – 2208,5 тис грн; 2027 р. – 2290,3 тис грн; 2028 р. – 2027,6 тис грн. Для забезпечення реалізації умов інвестиційно-інноваційного забезпечення пропонуємо використовувати діючу матеріально-технічну базу кооперативу з позиції: переобладнання виробничого приміщення пекарні в цех по виробництву рублених макаронів; залучити в виробництво 4 працівників з діючого складу трудового забезпечення кооперативу, шляхом перекваліфікації та навчання; ввести в штат кваліфікованого працівника відділу логістики та маркетингу. Доцільність та плановість зазначеного фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційного обґрунтування є оптимальною з позиції експоненціального вирівнювання рядів динаміки.

3.2. Обґрунтування ефективності інвестиційно-інноваційного забезпечення та плановості дохідної частини.

Враховуючи виробничу потужність запропонованого техніко-технологічного використання та умов виробництва борошна на діючих потужностях СВК «Ружинський» 2020-2028 рр. вбачаємо за можливе виробляти щорічно 315 т. рублених макаронів, що в перерахунку на середньодобову норму складатиме 1,15 т. Пропозиція ціни для збуту товару в оптово-роздрібну мережу регіональних ринку Київської, Житомирської, Вінницької областей складатиме 33,2 грн. (дод. М, рис. 3.2). Вказане забезпечення надасть змогу отримувати оптово-роздрібній мережі реалізаційну надбавку за реалізацію товарної продукції СВК «Ружинський» в структурі 34,1 %. В розрізі дохідно-витратної частини реалізації виробничого інвестиційно-інноваційного забезпечення: сума валового доходу – 54444,7 тис грн; собівартість товарної продукції – 23387,4 тис грн; вартість логістичних витрат – 4361,7 тис грн; витрати на розробку власної товарної марки – 1481,7 тис грн; формування додаткових маркетингових доходів за рахунок надбання якісних характеристик товарної продукції – 1893,9 тис грн; вартість чистого доходу 27108,5 тис грн.

Ефективність реалізації зазначеного інвестиційно-інноваційного забезпечення 2024-2028 рр. (рис. 3.3). За загальною вартістю реалізації інвестиційно-інноваційного забезпечення в сумі чистого прибутку 21686,8 тис грн. та в розрізі господарських періодів його отримання: 2024 р. – 3980,5 тис грн; 2025 р. – 3946,3 тис грн; 2026 р. – 4093,9 тис грн; 2027 р. – 4786,2 тис грн.; 2028 р. – 4879,9 тис грн. В зазначений рівень обрахунку внесено коригування значення показників за середньорічним рівнем інфляції та динаміки її росту.

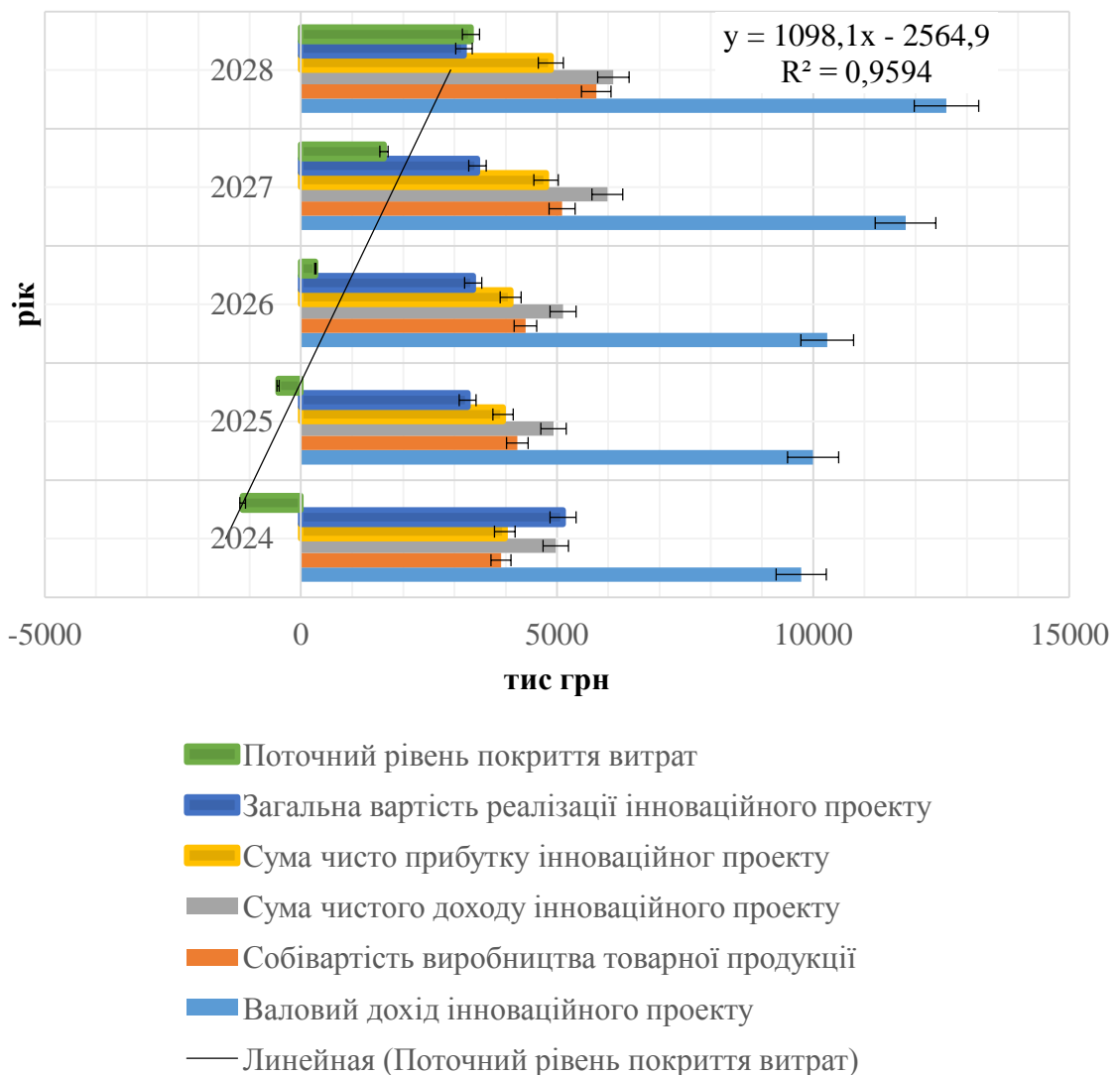

Рис. 3.3. Структура та динаміка ефективності реалізації інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» Бердичівського району 2024-2028 рр.

Джерело: власні розробки автора.

В розрізі формування чистої поточної вартості інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» в 2024-2028 рр.: 2024 р. – (-1135,9) тис грн; 2025 р. – (-445,2) тис грн; 2026 р. – 284,2 тис грн; 2027 р. – 1623,8 тис грн.; 2028 р. – 3320,1 тис грн. Рентабельність інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» 2024-2028 рр. складе 84,6 %; плановий період окупності понесених інвестиційно-інноваційних витрат – 4 квартал 2025 р.; середній індикативний коефіцієнт покриття поточних витрат за рівнем отримання виручки від реалізації товарної продукції кооперативу – 1,42. З врахуванням умов суттєвого зростання рівня інфляції, частину отриманого валового доходу від реалізації товарної продукції кооперативу пропонуємо конвертувати в надійну іноземну валюту. Подолання ризиків раптового виявлення пропонуємо реалізовувати за рахунок використання коштів з страхових резервів проектного інвестиційно-інноваційного забезпечення.

Висновки до розділу 3.

Реалізація інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» 2020-2028 рр. вказує на його ефективність та господарську доцільність. Співставлення вкладеного ресурсу з можливостями отримання економіко-господарських ефектів дає можливість значно підвищити рівень загальної рентабельності кооперативу, створити низку конкурентних переваг та розширити перспективи використання інновацій в планових періодах господарювання. Вказане проектне забезпечення суттєво впливає на зниження рівня диспаритету цін в вирощуванні зерна пшениці, при проведенні технологічного процесу її переробки. Переймання функцій посередництва в значній мірі впливає на формування інвестиційного потенціалу СВК «Ружинський» та створює перспективи для суттєвого економічного зростання. Використання умов сталого розвитку, при поліпшенні якісних характеристик товарної продукції кооперативу дає можливість значно збільшувати валовий дохід та розширювати сегментацію діючою ринкової системи в порівнянні з основними групами конкурентів.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

В структурі прийняття рішень інвестиційної підтримки підприємства важливого значення приділяють джерелам формування та системам їх забезпечення. Відносно джерел формування інвестиційного забезпечення сільськогосподарських підприємств виділяють: власне забезпечення – реінвестування отриманого прибутку; валові доходи; статутні внески засновників та ін.; запозичене використання – кредити; лізинг; цільові та боргові зобов'язання; капіталовкладення зовнішніх (закордонних) інвесторів та ін.

Принципами формування функціональної моделі управління інноваційним забезпеченням на інвестиційній основі сільськогосподарських підприємств є: узгодженість інтересів всіх складових системи інноваційного забезпечення підприємства та раціональний розподіл їх функціональної належності; єдність елементів реалізації та процесного забезпечення інновацій; системність реалізації інноваційного забезпечення всіх елементів галузевого функціонування підприємства; цілісність в залученні та використанні інноваційного комплексу; фінансова стабільність фінансового забезпечення в використанні інновацій; альтернативність вибору в варіантності інноваційного забезпечення; пріоритетність та новаторський підхід в обранні типу економічного зростання підприємства з використанням умов інноваційного типу розвитку; раціоналізація управлінської системи реалізації комплексу інноваційного забезпечення.

Аналіз рівня та динаміки забезпечення капіталом СВК «Ружинський» в 2020-200 рр. вказує: на суттєве скорочення рівня нерозподіленого прибутку в 2022 р. до 2020 р. на 60,1 % до показника 4856,0 тис грн, проти аналогічного рівня показника за 2021 р. – 21458,0 тис грн. Натомість залишається незмінною вартість пайового капіталу на рівня 4000,0 тис грн протягом 2020-2022 рр. Спостерігається зростання в 2022 р. до 2020 р. рівня додаткового капіталу на 27,5 % до показника 32152,0 тис грн; статутного капіталу на 63,9 % до

показника 1693,0 тис грн; резервного капіталу на 22,1 % до показника 12589,0 тис грн; загальної вартості капіталу на 5,0 % до показника 55290,0 тис грн. Ефективність діяльності виробничої системи покладається на рівень та динаміку основних виробничих фондів.

В 2022 р. до 2020 р.: відбулося зростання ОВФ на 13,9 % до показника 98479,2 тис грн; вартість надходження основних виробничих фондів підприємства зростає на 7,8 % до показника 10881,5 тис грн. Рівень рентабельності власного капіталу підприємства в 2022 р. до 2020 р. знизився на 21,6 % до показника 9,8 %. В 2022 р. до 2020 р. рівень рентабельності виробничих активів підприємства знизився на 40,2 %.

В 2022 р. до 2020 р. зазначаємо суттєве скорочення рівня: рентабельності чистої продукції підприємства на 49,9 %; рентабельності виручки від реалізації товарної продукції підприємства на 40,1 %; загальної рентабельності діяльності підприємства на 46,4 %; рентабельності господарської діяльності підприємства на 50,2 %; рентабельності операційної діяльності підприємства на 33,9 %; рентабельності виробничої діяльності підприємства на 47,9 %; рентабельності постійних витрат підприємства на 48,3 %.

В 2022 р. до 2020 р. рівень використання сільськогосподарських угідь складає в визначенні приросту: пшениці – 0,6 %; жита – 17,1 %; гречки – 8,2 %; гороху – 3,6 раз; овесу – 2,4 раз; проса 3,1 раз; соняшника – 28,6 %; сої – 32,1 %. Рівень використання сільськогосподарських угідь складає в визначенні зменшення: кукурудзи – 11,6 %; ячменю ярого – 17,5 %; ріпаку – 9,6 %. Загальна кількість сільськогосподарських угідь в 2022 р. до 2020 р. зростає на 9,7 % та склала 3310,7 га., що вказує на виявлення позитивних тенденцій землезабезпечення. За загального середнього значення рівня оцінки інноваційного забезпечення в 6,9 балів СВК «Ружинський» має значення показника на рівні 7,0 балів; при середньому рівні оцінки господарського середовища щодо умов та можливостей засвоєння інновацій в 6,7 балів СВК «Ружинський» утримує позицію на рівні 7,0 балів. Подолання ризиків раптового виявлення пропонуємо реалізовувати за рахунок використання

коштів з страхових резервів проектного інвестиційно-інноваційного забезпечення.

За запропонованим інвестиційно-інноваційним обґрунтуванням на 2024-2028 рр. загальна вартість складатиме 6051,6 тис грн.: апарат для приготування макаронів – 1264,8 тис грн; сушильний комплекс – 908,4 тис грн; пастомашина – 981,6 тис грн.; фасувальний станок – 777,6 тис грн; технічне забезпечення розвезення товарної продукції кооперативу – 1189,2 тис грн; переобладнання приміщення – 532,8 тис грн; вартість пуско-налагоджувальних робіт – 290,4 тис грн; інші витрати (страхування ризиків) – 62,4 тис грн.

Загальна сума поточних витрат кооперативу складатиме 10585,1 тис грн., без врахування основної проектної вартості, в розрізі періодів реалізації: 2024 р. – 1959,5 тис грн; 2025 р. – 2099,1 тис грн; 2026 р. – 2208,5 тис грн; 2027 р. – 2290,3 тис грн; 2028 р. – 2027,6 тис грн. Пропозиція ціни для збуту товару в оптово-роздрібну мережу регіональних ринку Київської, Житомирської, Вінницької областей складатиме 33,2 грн. Вказане забезпечення надасть змогу отримувати оптово-роздрібній мережі реалізаційну надбавку за реалізацію товарної продукції СВК «Ружинський» в структурі 34,1 %. В розрізі дохідно-витратної частини реалізації виробничого інвестиційно-інноваційного забезпечення: сума валового доходу – 54444,7 тис грн; собівартість товарної продукції – 23387,4 тис грн; вартість логістичних витрат – 4361,7 тис грн; витрати на розробку власної товарної марки – 1481,7 тис грн; формування додаткових маркетингових доходів за рахунок надбання якісних характеристик товарної продукції – 1893,9 тис грн; вартість чистого доходу 27108,5 тис грн.

Ефективність реалізації зазначеного інвестиційно-інноваційного забезпечення 2024-2028 рр. За загальною вартістю реалізації інвестиційно-інноваційного забезпечення в сумі чистого прибутку 21686,8 тис грн. та в розрізі господарських періодів його отримання: 2024 р. – 3980,5 тис грн; 2025 р. – 3946,3 тис грн; 2026 р. – 4093,9 тис грн; 2027 р. – 4786,2 тис грн.; 2028 р. – 4879,9 тис грн. В зазначений рівень обрахунку внесено коригування значення показників за середньорічним рівнем інфляції та динаміки її росту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Appelt S., F. Galindo-Rueda and A. González Cabral. Measuring R&D tax support: Findings from the new OECD R&D Tax Incentives Database. *OECD Science, Technology and Industry Working Papers*. 2019. No. 2019/06.
2. Bilovodska O., Kholostenko A., Mandrychenko Zh., Volokitenko O. Innovation management of enterprises: legal provision and analytical tools for evaluating business strategies. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*. 2021. Vol. 14. Special Issue. pp. 71-78.
3. Амоша О. І., Залознова Ю. С., Іванов С. В., Ляшенко В. І., Підоричева І. Ю. та ін. Інноваційне Придніпров'я: гра на випередження : монографія. Київ, Дніпр. НАН України. Ін-т економіки промисловості, 2021. 286 с.
4. Бадрі Г., Панченко Є., Рудуха Н. Глобальні детермінанти і моделі фінансування інновацій. *Міжнародна економічна політика*. 2018. № 1. С. 7-31.
5. Бажал Ю. Реалізація моделі «потрійної спіралі» в інноваційній екосистемі України. *Економіка і прогнозування*. 2017. № 3. С. 124-139.
6. Балян А. В. Регіональні особливості інвестиційної діяльності в сільському господарстві. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2016. №84(2). С. 207-213.
7. Безп'ята І. В. Особливості залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. № 4. С. 67-71.
8. Боровік, Л. В., Державна інвестиційна політика розвитку сільського господарства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. № 29 (2). 2018. с. 83-86.
9. Варченко О. М., Липкань О. В. Методичні підходи до оцінки інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Інноваційна економіка*. 2016. № 3-4. С. 29-38.

10. Внукова Н. М. Активізація розширення доступу до засобів фінансування реалізації інноваційних проєктів малого та середнього підприємництва. *Право та інновації*. 2020. №2(30). С. 17-23.

11. Волощук К. Б., Лісевич Н.А. Особливості інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції тваринництва агропромисловими підприємствами. *Інноваційна економіка*. 2019. Вип. 3-4. С. 10-17.

12. Гонtareва І. В. Інноваційне підприємництво в умовах обмеження і кризи. *Вісник хмельницького національного університету*. 2021. Том 1. № 5. С. 185-189.

13. Гонtareва І. Розвиток інноваційної діяльності малих підприємств на основі трансферу технологій. *Вісник хмельницького національного університету*. 2021. № 2. С. 21-24.

14. Жегус О. В., Савицька Н. Л., Афанасьєва О. П. Маркетингові аспекти комерціалізації результатів науково-дослідних робіт закладів вищої освіти. Управління комерціалізацією інноваційної продукції : монографія за ред. д.е.н., проф. Ілляшенка С. М., д.е.н., доц. Біловодської О. А. Суми. 2019. 268 с.

15. Збарська А. В., Алексеєва Ю. Ю. Матеріально-технічне забезпечення сільських домогосподарств. *Економіка АПК*. 2017. № 12. С. 52-57.

16. Іванов Ю. Б., Шаповалова А. О. Архітектоніка преференційних інструментів інноваційного розвитку малого бізнесу. *Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 19 листопада 2021 р.)*. Харків, 2021. С. 382-386.

17. Казакова Н. А., Степаненко В. Д. Інноваційні інструменти фінансування малого та середнього бізнесу у глобальній економічній системі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. №70. С. 12-21.

18. Каленська В. П. Шляхи підвищення ефективності державного регулювання інвестиційного забезпечення сільськогосподарських виробників на

радіаційно – забруднених територіях України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер.: Економічні науки. 2017. 26(1). С.86-89.

19. Кацан А., Волощук В. Види та вибір інвестиційної стратегії. *Фінансово-економічний розвиток України в умовах трансформаційних перетворень* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 28 березн. 2019 р. (ЛТЕУ, м. Львів). Тернопіль : Крок, 2019. С. 99-102.

20. Кваша Т. К., Паладченко О. Ф., Молчанова І. В. Державне регулювання інноваційної діяльності шляхом фінансової підтримки інноваційних пріоритетів. *Наука, технології, інновації*. 2019. № 3. С. 54-61.

21. Ковтуненко К. В., Нестеренко О. В. Використання краудфандингу як інструменту фінансування інноваційних проектів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 15. С. 14-20.

22. Козак О.А. Оцінювання інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. *Вісник хмельницького нац. університету. Економічні науки*. 2018. № 6. Том 3 (264). С. 83-90.

23. Козак О.А., Духницький Б. В. Особливості інвестування розвитку аграрних підприємств України. *Вісник хмельницького нац. університету. Економічні науки*. 2019. № 6. Том 2 (276). С. 201-205.

24. Красносова О.М., Пономаренко Є.В., Харченко Р.В. Теорія та практика вибору перспективних напрямів розвитку малого бізнесу в Україні та світі. *Бізнес Інформ*. 2021. № 11. С. 281-286.

25. Манаєнко І. М., Кравець А. І. Фінансування інноваційної діяльності підприємств: українські реалії та досвід ЄС. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 15, С. 109-115.

26. Мацибора Т. В. Тенденції розвитку інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України. *Економіка АПК*. 2020. № 4. С. 26-34.

27. Мединська Т.В., Черевата Р.Ю. Податкове стимулювання інноваційної діяльності в Україні та Польщі в умовах європейського вибору. *Економіка і суспільство*. № 13. 2017. С.1149-1156.

28. Михайлов А. М. Моніторинг світових тенденцій формування інвестиційних ресурсів сільського господарства в контексті забезпечення сталого розвитку. *Вісник ХНАУ*. 2017. № 4. С. 111-122.

29. Мостенська Т. Л., Юрій Е. О. Інвестиційні проекти, що пов'язані з реструктуризацією: проблеми управління. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 4. С. 44-49.

30. Пантелєєва Н. М., Пантелєєва К. О., Чмир М. Розвиток малого та середнього підприємництва в Україні: тренди та інновації. *Міжнародний науково-практичний журнал «Фінансовий простір»*. 2019. №1. С. 117-126.

31. Пашук Л. В. Тренди інноваційного розвитку підприємництва малого бізнесу в умовах цифрової економіки. *Вісник НУВСГП*. 2020. 137-147.

32. Підоричева І. Ю. Інноваційні екосистеми України: концептуальні засади розвитку в умовах глокалізації та євроінтеграції. *Економіка промисловості*. 2021. № 2(94). 5-44.

33. Прохорова В. В., Давидова О. Ю. Гносеологічні аспекти інноваційного управління розвитком підприємств. *Бізнес Інформ*. 2019. №4. С. 14-20.

34. Сергєєва О., Орлова В., Кузьменко О. Щодо інноваційної діяльності вітчизняного малого та середнього підприємництва. *Академічний огляд*. 2021. № 1(54). С. 5-12.

35. Теплюк М. А. Тренди інноваційного розвитку підприємництва малого бізнесу в умовах цифрової економіки. *Вісник хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 3. С. 35-39.

36. Тищенко В. Ф., Шиголь Ф. А, Красна А. О. Тенденції розвитку інноваційної діяльності в Україні. *Економіка та суспільство*. Мукачєво. МДУ. 2018. № 19. С. 65-656.

37. Шарко В. В. Принципи формування конкурентної стратегії інноваційного розвитку підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 9. С. 92-98.

ДОДАТКИ

Рис. 1.1. Інвестиційне забезпеченням підприємства за секторальними впливами виявлення

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [18; 34].

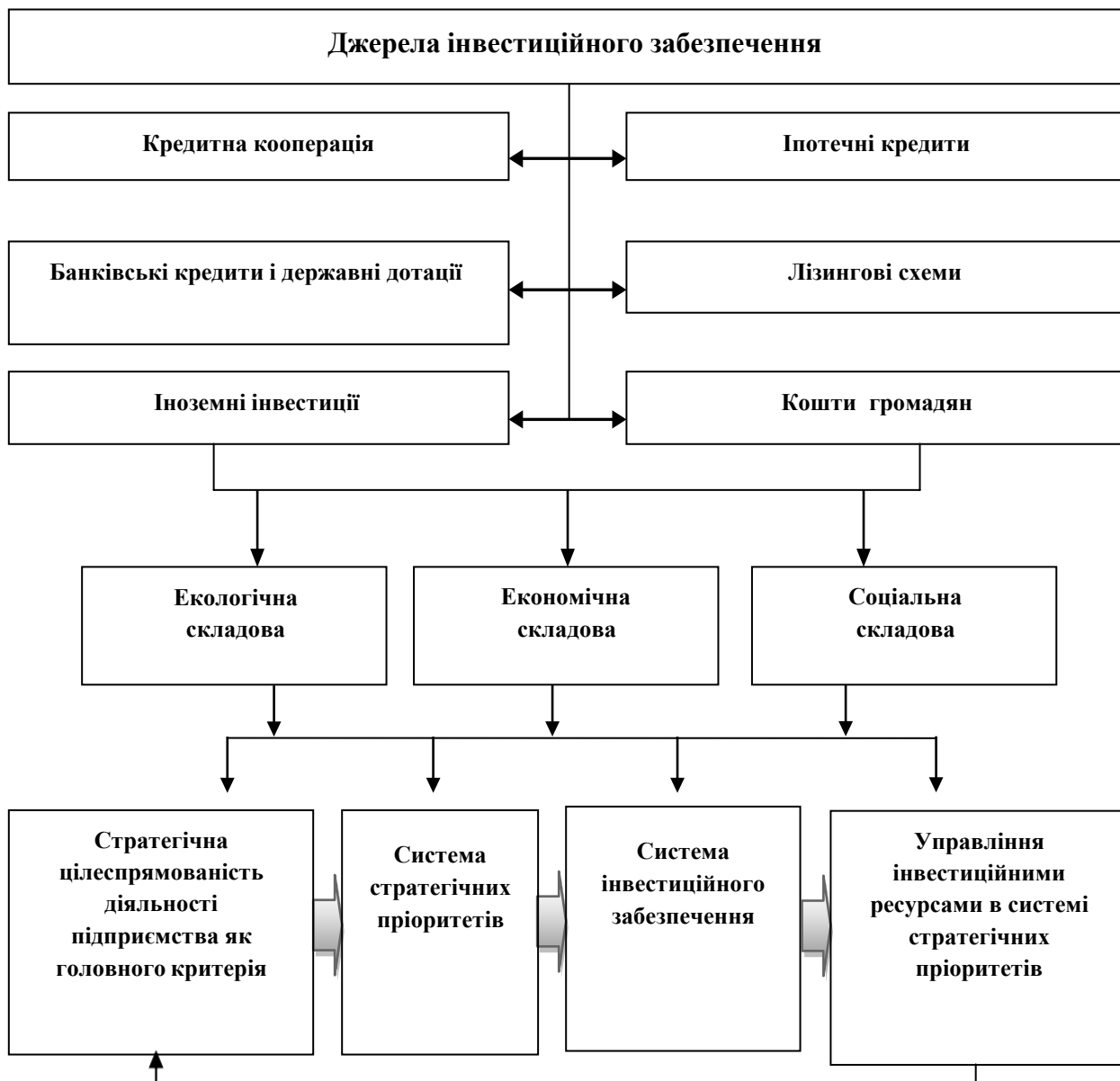

Рис. 1.2. Джерела інвестиційного забезпечення підприємств в системі його економічного зростання на умовах інноваційного розвитку

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [6; 20].

Елементи функціональної система реалізації
інноваційного забезпечення підприємств

Назва реалізації	Зміст плану	Рівень ухвалення завдань	Виконавці
Місія підприємства	Ставиться глобальна мета підприємства, визначаються основні товари, ринки, послуги, технологи, культура підприємництва. Формується загальне ставлення до інновацій	Збори акціонерів (рада директорів)	Вище керівництво підприємства
Стратегічний план	Визначає цілі, яких необхідно досягти у плановому періоді (8-10 років) щодо освоєння нових видів продукції, завоювання нових ринків чи збільшення частки на старих; напрями науково-технічних досліджень і розробок, спрямованих на залучення масштабних інновацій, пов'язаних зі зміною технологи, організаційними змінами тощо. Описує механізми розподілу повноважень і регламентує взаємовідносини структурних підрозділів при здійсненні інноваційної діяльності. Вказує механізм мотивації працівників	Вище керівництво підприємства, рада директорів	Керівники планово-економічної служби підприємства, відділу маркетингу, збуту, головний конструктор (головний інженер), служби розвитку
Середньостроковий (тактичний) план розвитку	Визначає розвиток підприємства на 1-5 років. Відбираються проекти, реалізацію яких задумано здійснити у вказаний термін, конкретизуються завдання відповідних служб, задіяних у реалізації проектів. Більша увага приділяється продуктовим та невеликим організаційним інноваціям	Менеджери середньої і вищої ланки	Планово-економічна служба, відділи маркетингу, збуту, конструкторський
Короткостроковий (поточний)	Розробляється на період до одного року. Включає середні і незначні інновації, які часто стосуються лише окремих людей	Менеджери середньої і низової ланки, окремі працівники	Планово-економічна служба, відділи маркетингу, збуту, конструкторський
Програма	Розробляється для здійснення цільових перетворень у внутрішньому середовищі підприємства. Включає конкретні дії і терміни виконання	Від вищого керівництва до окремих працівників у залежності від масштабу інновацій	Планово-економічна Служба спільно з іншими функціональними службами, задіяними у програмі

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [4; 22; 30].

Таблиця 1.2

**Співвідношення форм інноваційного забезпечення підприємства
та його економічного розвитку**

Фактори економічного зростання	Екстенсивний розвиток	Інтенсивний розвиток	Інноваційний розвиток
Зростання обсягів виробництва	+++	+++	++
Розвиток продуктивних сил	+	+++	+++
Зростання технічного рівня і якості продукції		++	+++
Зростання обігового капіталу	+++	++	++
Зростання обсягів інвестицій	+++	+++	++
Прискорення науково-технічного прогресу		++	+++
Оновлення основних засобів виробництва	+	++	+++
Економічне використання природних ресурсів		+	++
Поліпшення фінансових показників		++	+++
Поліпшення показників зовнішньоекономічної діяльності		++	+++
Підвищення ефективності господарської діяльності		++	+++
Прогресивність структури господарювання		++	+++
Зростання частки споживання		++	+++
Ощадливість виробництва		++	+++
Поліпшення стану соціальної сфери		++	+++
+++ - фактор економічного зростання відіграє вирішальну роль; ++ - фактор економічного зростання відіграє значну роль; + - фактор економічного зростання відіграє незначну роль.			

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [23].

Таблиця 1.3

**Систематизація векторів інноваційного розвитку підприємства
відносно стану оточуючого кон'юнктурного середовища ринку**

Показник	Напрямки інноваційного розвитку			
	завоювання симпатій споживача	всесічні переваги	ефект іміджу	ефект чорного кола
Збіг у часі впровадження нової технології (виведення на ринок нової продукції) та приведення у відповідність підприємством витрат на виробництво з реальним рівнем ринкових цін	Передчасний	Збігається	Запізнілий	-
Готовність споживача платити за інноваційний продукт	Виправдана лише для споживача	Виправдана для споживача і підприємства-інноватора	Виправдана лише для підприємства-інноватора	Невиправдана
Достатність об'єму потенційного попиту для окупності витрат на НДДКР	Недостатньо	Достатньо	Достатньо	Недостатньо
Кількість постачальників, залучених перспективою зростання ринку	Надлишкова	Норма	Достатня	Недостатня

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [9; 17].

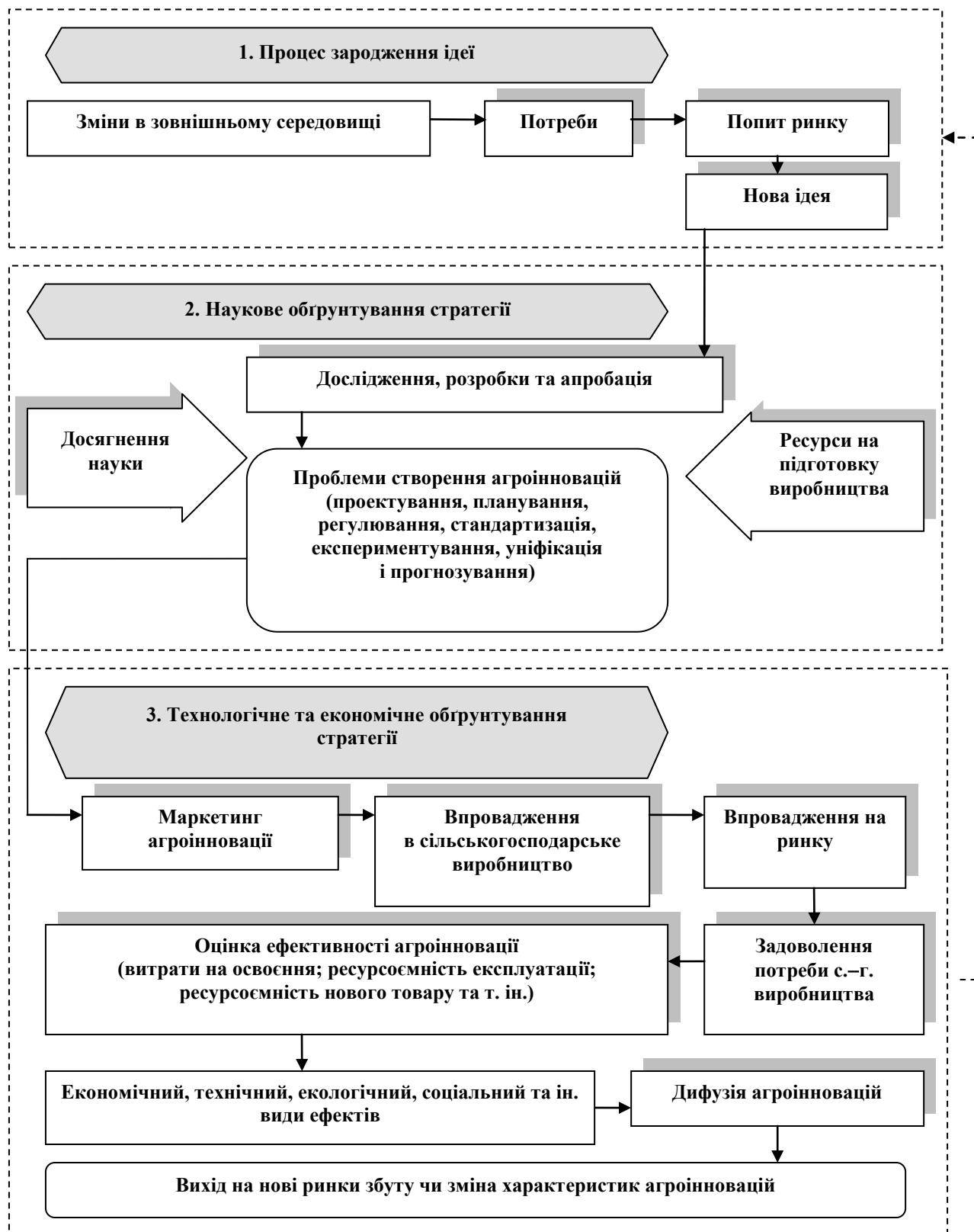

Рис. 1.3. Система інноваційного забезпечення ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств.

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [11; 25].

Таблиця 1.4

**Факторний вплив розвитку ефективності управління
за інноваційним забезпеченням підприємства**

Групи факторів	Фактори, що перешкоджають діяльності	Фактори, що допомагають діяльності
Техніко-економічні	Нестача засобів фінансування, слабка матеріальна та наукова база, домінування інтересів поточного виробництва	Наявність достатніх фінансових та матеріально-технічних ресурсів, науково-технічного потенціалу, економічне стимулювання інноваційної діяльності
Юридичні	Заборони патентно-ліцензійного, податкового та антимонопольного законодавства	Законодавчі заходи, що стимулюють інноваційну діяльність: пільги на прибуток, ПДВ, та ін.
Соціально-психологічні	Перешкоди, що можуть з'являтися у вигляді наслідків: від перебудови існуючих форм та способів організації, зміни статусу робітників, невизначеності ситуацій, та ін.	Суспільне визнання, матеріальне та моральне заохочення, можливість кар'єрного росту, творчої діяльності та ін.

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [26; 37].

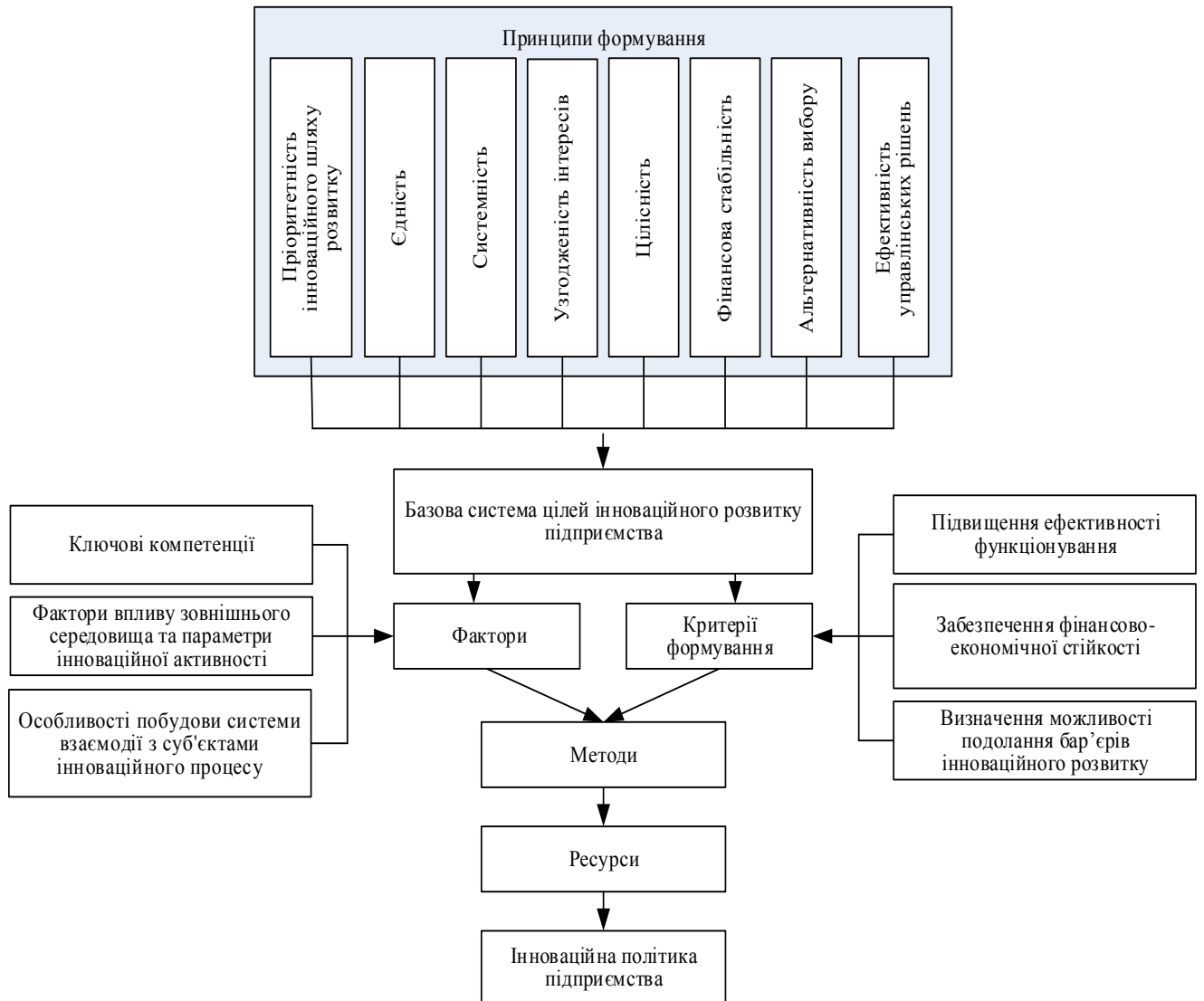

Рис. 1.4. Функціональна модель управління інноваційним забезпеченням економічного розвитку підприємств

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [8].

Додаток И
Таблиця 2.1

**Склад і структура товарної продукції СВК «Ружинський»
Бердичівського району Житомирської області в 2020-2022 рр.**

Вид продукції	2020 р.		2021 р.		2022 р.		В середньому за 2022-2020 рр.	
	тис грн	%	тис грн	%	тис грн	%	тис грн	%
<i>Продукція рослинництва</i>								
Зернові та зерно-бобові – всього	34226,0	40,69	60289,0	48,39	29938	36,46	41484,3	42,79
з них:								
пшениця озима	13935,0	16,57	26772,0	21,49	14130,0	17,21	18279,0	18,86
жито	39,0	0,05	144,0	0,12	42,0	0,05	75,0	0,08
гречка	298,0	0,35	793,0	0,64	77,0	0,09	389,3	0,40
кукурудза на зерно	17544,0	20,86	29327,0	23,54	13155,0	16,02	20008,7	20,64
ячмінь ярий	1953,0	2,32	2441,0	1,96	2211,0	2,69	2201,7	2,27
горох	125,0	0,15	258,0	0,21	93,0	0,11	158,7	0,16
овес	269,0	0,32	459,0	0,37	158,0	0,19	295,3	0,30
просо	63,0	0,07	94,0	0,08	72,0	0,09	76,3	0,08
Соняшник	6327,0	7,52	12144,0	9,75	8211,0	10,00	8894,0	9,17
Соя	2864,0	3,40	3144,0	2,52	2954,0	3,60	2987,3	3,08
Ріпак озимий	3017,0	3,59	4521,0	3,63	3914,0	4,77	3817,3	3,94
Інша продукція рослинництва	23,0	0,03	42,0	0,03	39,0	0,05	34,7	0,04
Разом по рослинництву	46457,0	55,23	80140,0	64,32	45056,0	54,88	57217,7	59,02
<i>Продукція тваринництва</i>								
Вирощування (в живій масі):								
ВРХ	4155,0	4,94	6144,0	4,93	4256,0	5,18	4851,7	5,00
свиней	4788,0	5,69	5122,0	4,11	3712,0	4,52	4540,7	4,68
Молоко	28654,0	34,06	33101,0	26,57	29011,0	35,34	30255,3	31,21
Мед	34,0	0,04	69	0,06	43,0	0,05	48,7	0,05
Інша продукція тваринництва	14,0	0,02	25,0	0,02	22,0	0,03	20,3	0,02
Разом по тваринництву	37645	44,75	44461,0	35,68	37044,0	45,12	39716,7	40,97
Послуги	21	0,02	77,4	0,06	2,0	0,01	33,7	0,03
Всього	84123,0	100,0	124601,0	100,0	82102,0	100,0	96942,2	100

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

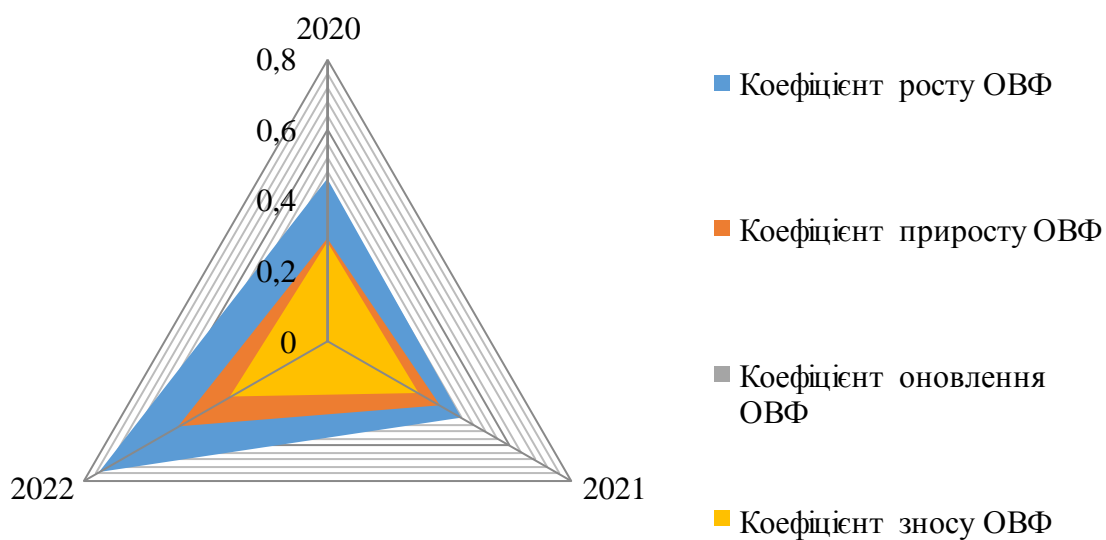

Рис. 2.3. Динаміка коефіцієнтів виразу основних виробничих фондів СВК «Ружинський» Бердичівського району Житомирської області (2020-22 рр.)

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

Таблиця 2.2

PEST-аналіз тенденцій, що мають істотне значення управління інноваційним забезпеченням СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр.

Політичний (вкл. Правовий) - P	Економічний – E	Соціальний - S	Технологічний - T
<ul style="list-style-type: none"> – податкова політика; – захист вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника; – захист прав споживачів; – трудове право; – державне втручання; – політична стабільність. 	<ul style="list-style-type: none"> – економічне зростання; – відсоткова ставка та кредитно-грошова політика; – державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників; – диспаритет цін – політика щодо безробіття сільського населення; – рівень інфляції. 	<ul style="list-style-type: none"> – розподіл доходів; – демографічна ситуація на селі; – удосконалення охорони праці; – освіта; – життєвий рівень населення; – відношення до роботи. 	<ul style="list-style-type: none"> – державна підтримка щодо наукових розробок; – технологічний розвиток галузі; – нові розробки та розвиток; – життєвий цикл та швидкість зношування застарілої техніки; – використання енергетичних ресурсів та їх затрати; – фокусування галузі на новітні технології.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр. з використанням методу експертної оцінки.

Таблиця 2.3

**Характеристика сильних та слабких сторін СВК «Ружинський»
в системі управління інноваційним забезпеченням 2020-2022 рр.**

Характеристика господарства Чинники зовнішнього середовища	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
	1. Прилеглисть підприємства до транспортної інфраструктури 2. Ефективність управління 3. Наявність транспортних засобів 4. Наявність коштів для розвитку нових видів діяльності 5. Високий рівень забезпеченості каліфікованим персоналом 6. Якість продукції	1. Обмеженість площ землекористування 2. Висока зношеність ОВФ 3. Відсутність спеціалістів зі збуту
Можливості (O)	Очікування (S+O)	Очікування (W+O)
1. Відповідна законодавча база 2. Функціонування окремих державних програм для підтримки кооперативів 3. Відносна політична стабільність	1. Зростання обсягів виробництва продукції 2. Розширення асортименту продукції 3. Створення власної торгівельної мережі 4. Формування ефективної товарної політики	1. Модернізація основних засобів і впровадження передових технологій 2. Розширення каналів збуту продукції 3. Збільшення частки ринку
Загрози (T)	Очікування (T+S)	Очікування (T+W)
1. Збільшення частки імпортової продукції 2. Високий рівень інфляції 3. Мінливість законодавства 4. Високий рівень податків 5. Велика кількість конкурентів 6. Диспаритет цін	1. Диверсифікація виробництва 2. Пошук нових торгових партнерів 3. Відмова від застарілих технологій	1. Згортання видів діяльності 2. Конкуренція з боку інших підприємств 3. Відсутність попиту на продукцію 4. Страхування ризиків в сільському господарстві

Джерело: власні дослідження автора.

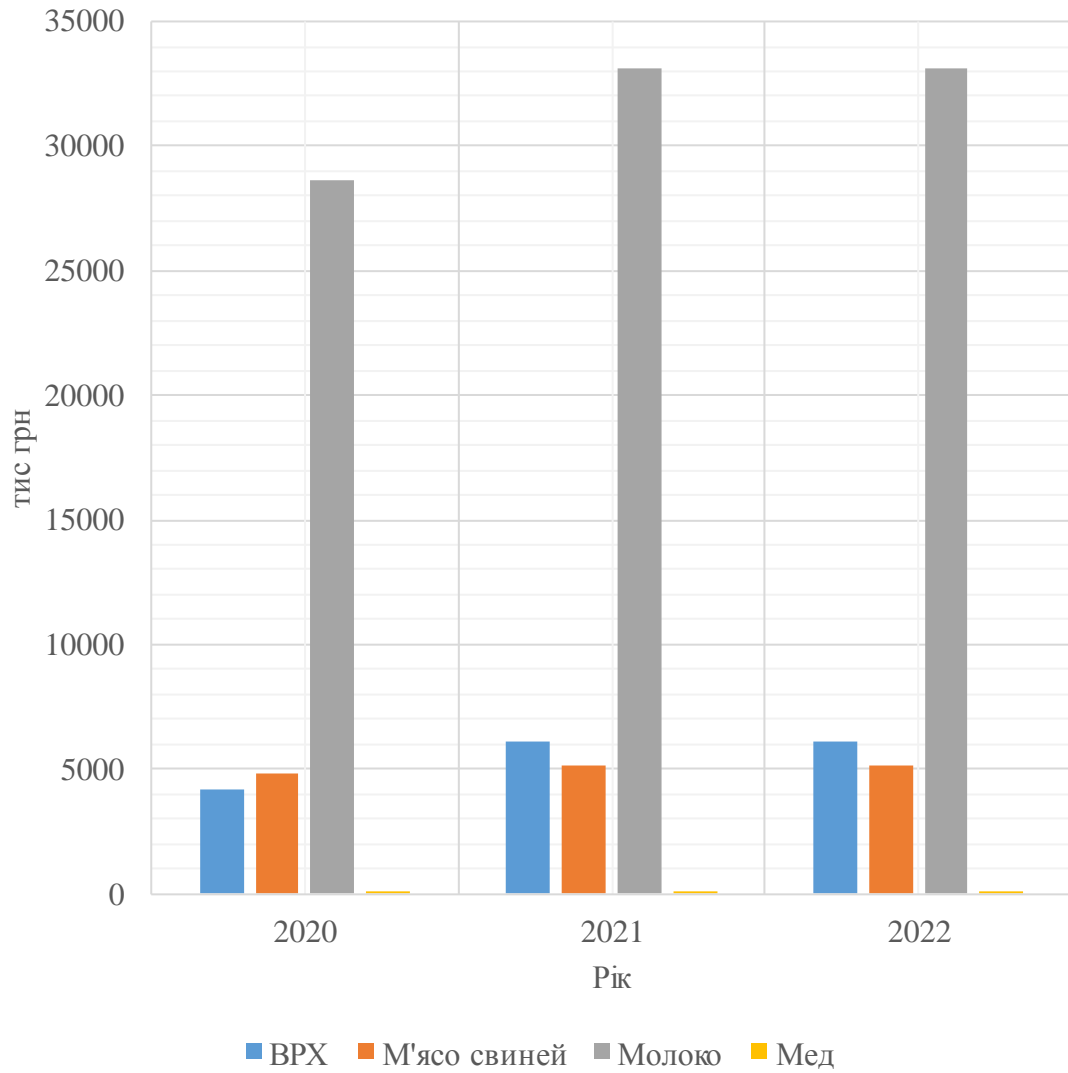

Рис. 2.2. Склад і структура товарної продукції галузі тваринництва СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.).

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр.

Таблиця 2.1

**PEST-аналіз впливів на господарську діяльність СВК «Ружинський»
Бердичівського району в 2020-2022 рр.**

Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів	Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів	Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів	Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів
<i>Політичний (P)</i>		<i>Економічний (E)</i>		<i>Соціальний (S)</i>		<i>Технологічний (T)</i>	
Податкова політика	5	Економічне зростання	10	Розподіл доходів	1	Державна підтримка наукових розробок	4
Захист вітчизняного товаровиробника	5	Кредитно-грошова політика	6	Демографічна ситуація на селі	4	Технологічний розвиток галузі	4
Захист прав споживачів	2	Державна підтримка товаровиробників	6	Удосконалення охорони праці	2	Нові розробки та розвиток	3
Трудове право	3	Диспаритет цін	8	Життєвий рівень населення	6	Швидкість зношування техніки	3
Державне втручання	5	Політика щодо безробіття сільського населення	3	Відношення до роботи	2	Використання енергетичних ресурсів та їх затрати	3
Політична стабільність	5	Рівень інфляції	7	-	-	Фокусування на новітню технологію	3
Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	25	Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	40	Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	15	Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	20
Загальна кількість балів (100 б.)							

Джерело: власні розробки автора при застосуванні експертного методу бальних оцінок з використанням доповненої методики оцінки умов зовнішнього середовища господарювання на основі джерела [12].

Таблиця 2.2

**SWOT-аналіз тенденцій впливу на господарське середовище
СВК «Ружинський» Бердичівського району в 2020-2022 рр.**

Характеристика господарства Чинники зовнішнього середовища	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
	Прилеглисть підприємства до транспортної інфраструктури; Ефективність управління; Наявність транспортних засобів; Наявність площ землекористування; Високий рівень забезпеченості кваліфікованим персоналом; Якість продукції.	Відсутність коштів для розвитку нових видів діяльності; Застаріле обладнання; Територіально не вигідне розміщення підприємства (відносно невисока бальна оцінка ґрунту); Висока зношеність ОВФ; Відсутність спеціалістів зі збуту
Можливості (O)	Очікування (S+O)	Очікування (W+O)
Відповідна законодавча база; Функціонування окремих державних програм для підтримки сільськогосподарських підприємств; Відносна політична стабільність.	Зростання обсягів виробництва продукції; Розширення асортименту продукції; Створення власної збутової мережі; Формування ефективної товарної політики.	Модернізація основних засобів і впровадження передових технологій; Розширення каналів збуту продукції; Збільшення частки ринку.
Загрози T	Очікування (T+S)	Очікування (T+W)
Збільшення частки імпоротної продукції; Високий рівень інфляції; Мінливість законодавства; Високий рівень податків; Велика кількість конкурентів; Диспаритет цін.	Диверсифікація виробництва; Пошук нових торгових партнерів; Відмова від застарілих технологій.	Згорання видів діяльності; Конкуренція з боку інших підприємств; Відсутність попиту на продукцію; Страхування ризиків в сільському господарстві.

Джерело: власні розробки автора на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр. та методологічних основ проведення SWOT-аналізу на основі методики [29].

Таблиця 3.1

**Вартісна оцінка проектного обґрунтування
інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський»
Житомирської області, щодо реалізації умов горизонтальної
диверсифікації виробництва в перспективному
господарському періоді 2024-2028 рр.**

Вид залученого використання	Умова надходження ресурсу	Вартість залученого використання, тис. грн.	Джерела забезпечення
Апарат для приготування макаронів Fimar MPF-2.5	Придбання обладнання	1264,8	Вартість нерозподіленого прибутку
Пасто-машина GGM-NMF8-EN	Придбання обладнання	981,6	Вартість нерозподіленого прибутку
Сушильний комплекс IGRO-2,5 М	Придбання обладнання	908,4	Вартість нерозподіленого прибутку
Фасувальний станок КОРМО-ZEMB 2500	Придбання обладнання	777,6	Вартість нерозподіленого прибутку
Renault Master 2019 (3,5 т.)	Придбання обладнання	1189,2	Вартість нерозподіленого прибутку
Переобладнання приміщення	Власне забезпечення	532,8	Вартість нерозподіленого прибутку
Пуско-налагоджувальні роботи	Послуги компетентних структур	290,4	Потоне фінансування (виручка від реалізації товарної продукції підприємства)
Навчання персоналу	Послуги компетентних структур	44,4	Потоне фінансування (виручка від реалізації товарної продукції підприємства)
Інші витрати	Власне забезпечення	62,4	Потоне фінансування (виручка від реалізації товарної продукції підприємства)
Всього			6051,6

Джерело: власні розробки автора.

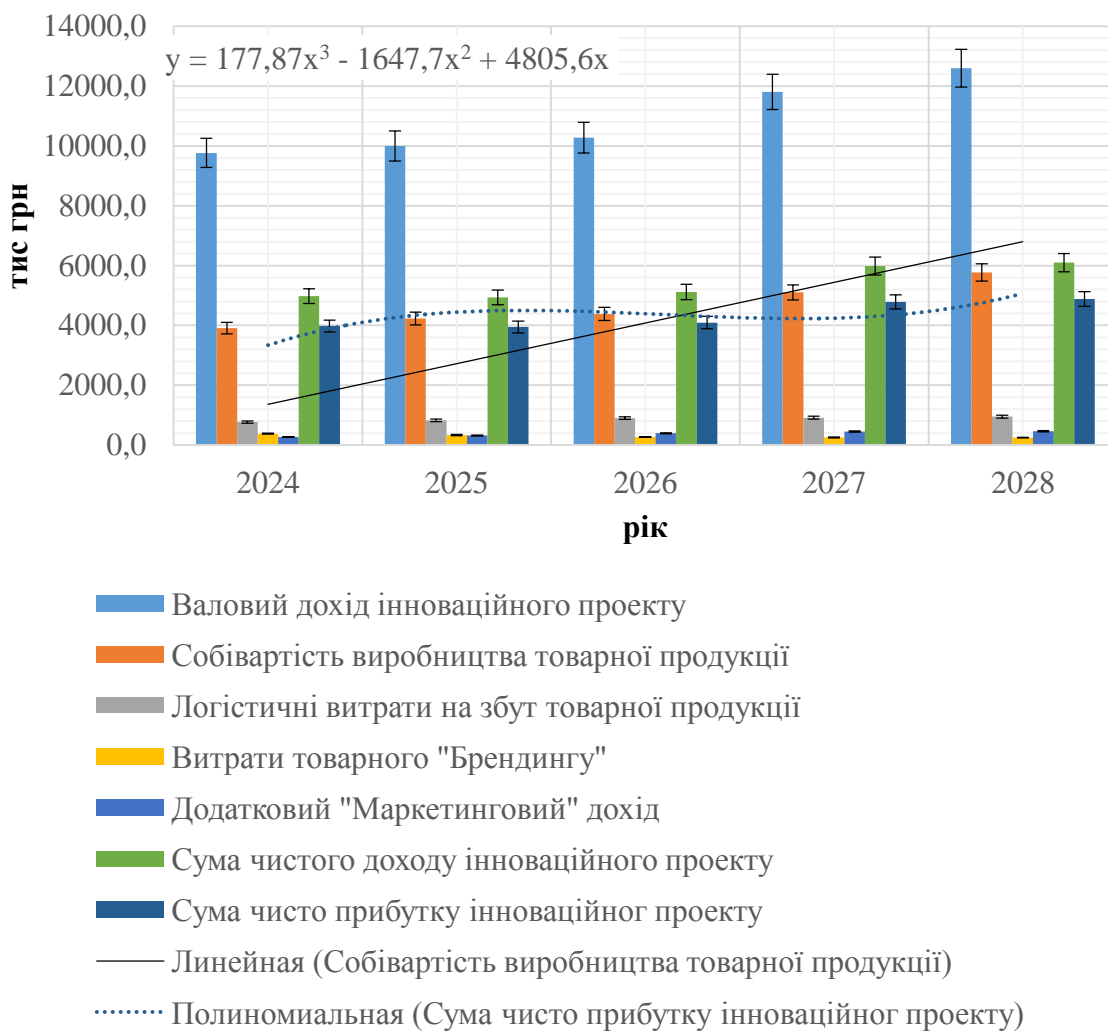

Рис. 3.2. Прогнозний кошторис доходів інвестиційно-інноваційного забезпечення СВК «Ружинський» Бердичівського району в 2024-2028 рр.

Джерело: власні розробки автора.